3659.
10.

I. N. D. N. J. C.

INAUGURALIS

DE MERO IMPERIO

DISPUTATIO

QUAM

PRÆSIDE D. T. O. M.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

AUTORITATE ET CONSENSU

MAGNIFICI, NOBILISSIMI, ET AMPLISSIMI IN CELEBERRIMA ARGENTORATENSIUM ACADEMIA JCTORUM COLLEGII

PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES CAPESSENDI PUBLICE ET SOLENNITER DEFENDET

Ad diem 13 Septembris

GILBERTUS Erlenkamp Hamburgenſis.

ARGENTORATI,

Typis expreſſit JOHANNES Pickel/ 1660.

559

MAGNIFICO,
NOBILISSIMO,
AMPLISSIMO

REIPUBLICÆ PATRIÆ

SENATUI

Diſputationem

hancce ſuam

Inauguralem

devotè inſcribit

AUTOR.

392.

Q. B. V. S. S. T.

NOn inſcita eſt Ciceronis *in orat. pro Cæcinna ea judiciorum diviſio, qua quædam diſtrahendarum controverſiarum, quædam autem maleficiorum puniendorum cauſa reperta eſſe dicit*, innuens ſcilicet utut juris ſtudioſus legum & conſuetudinis ejus, qua cives in civitate utuntur, & ad agendum, & ad cavendum, & ad reſpondendum peritiſſimus ſit, nondum tamen eum omne laturum punctum, ſi non iis ea miſcuerit jura, quæ in vindicandis criminibus occupantur. Cottidiana enim teſtatur experientia, teſtantur & illi omnes qui rei præſunt publicæ, ad ſe rerum criminalium vim multo maximam confluere, ita, ut non immeritò *Ampl. Dn. Brunneman. in præfat. proceſs. inquiſit.* queratur, *Germanos jam diu illam morum integritatē, & Numinis reverentiam, quam ipſis Machiavellus lib. 1. Diſp. cap. 55. tribuit, decoxiſſe*: ut jam præteream,

 quod

quod Practicorum ævi noſtri facilè Princeps *Dn. Bened. Carpzov. in prolog. prax. crimin.* affirmat *per illud integrum quindecim annorum ſpatium, quo in inclyto Scabinatu Lipſienſi tunc temporis munere Aſſeſſoris functus erat, nullum ferè diem præteriiſſe, quo non caſus criminales variis ex locis ad illos fuerint delati.* Eam ob rem quando diſputationem inauguralem proponere inſtituo argumentum de MERO IMPERIO tractandum ſelegi, non quidem ignarus illarum difficultatum, quæ illud tegunt, adeò, ut eas omnes ſuperare nec Bartoli acumen nec Baldi ſuffecerit diligentia: recentiores JCtos aliquantò felicius in illo enodando verſatos videas, utpote, quos non rerum antiquarum deſtituit memoria, hos tamen ipſos ſors humana ab omni errore non præſtare potuit immunes, ſicubi igitur & ego aliquid hic humanitus patiar, id eſt, laber, erram, decipiar, æquus Lector non multis veniam mihi orandus erit, qui usque paratus ſum, *cum Iuliano in l. 20. ff. de fideic. libert.* κἂν τὸν ἕτερον πόδα ἐν τῇ σωρῷ ἔχω, hiſce rectiora addiſcere. Procedat itaque bono cum Deo

THESIS

Theſis Prima.

APpellationem meri Imperii legibus noſtris eſſe comprobatam neminem puto ambigere, unde illud multis locis adductis confirmare ſuperſedeo. Rationem autem, cur ita vocetur, Dd. non unam eandemque aſſignant, ut videre eſt apud *Cynum in l. 3. ff. de Iurisdict. n. 4. & in l. 1. ff. de off. ej. cui mand. num. 7. Bartol. in eandem n. 14. Zaſ. in d. l. n. 3.* & 37. Verior mihi videtur eorum ſententia, qui illud merum dici putant reſpectu Imperii, non meri, ſeu mixti, quod Iurisdictioni ſubſervit *Coraſ. lib. 3. miſcellan. cap. 17. Vincent. Cabot. lib. 2. diſp. 5. Duarenus de Iurisdict. cap. 3. & lib. 1. diſp. 53. Donell. lib. 17. comment. cap. 8 ubi tamen Hilliger. in. V. V. hanc originationem cavillatur, quaſi hac ratione Imperium mixtum diceretur merum, dum & ipſum Iurisdictioni criminalium non ſubſerviât.* Cognitio enim in criminalibus cauſis non ita ab initio Magiſtratibus demandata eſt, ut Jurisdictio ſimplex, in civilibus, cui ad hujus exemplum Imperium aliquod ſubſervire, & eidem quaſi accedere dici poſſet, ſed, poſtquam cauſæ civiles Magiſtratibus dijudicandæ conceſſæ fuerunt, cognitio illa & dijudicatio in ſpeciale Iurisdictionis nomen tranſiit, cœtera omnis, quæ apud populum in aliis cauſis remanſit, ſublimiori appellatione Imperii poteſtatisque vocata eſt, vide hinc longiſſimè abeuntem *Franciſcum Polletum lib. 3. hiſt. for. cap. 1.*

II.

An autem Iurisdictio generaliter accepta merum hoc imperium, de Jure Romano complectatur, non inutiliter hic quæritur? Affirmant hoc *Obrecht. tr. de Iurisd. cap. 1.*

cap. 1. Franciſc. de Claper. concl. 1. Scipio Gentil. tr. de Iuriſd. lib. 1. cap. 2. Treutl. ſel. Diſp. Vol. 1. Diſp. 3. θ. 1. Argumentum ducunt ex l. 2. §. 23. de O. I. l. 7. §. ult. de off. Proconſ. l. 1. de off. ejus. Verùm hiſce omnibus non deeſt quod reponatur, *lex. enim 2. §. 23. de O. I.* illationem continet infirmam à verbo ad verbale ut docent Logici. Pleniſſima autem Juriſdictio in *l. 7.* commodè ſatis poteſt accipi de cauſis civilibus, quæ Romæ à diverſis expediebantur Magiſtratibus, tam ordinariis, quam extraordinariis, illæ in Provinciis, à Pro conſulibus tractabantur omnes. *L. 1.* notatur error Magiſtratuū, qui mandata Iurisdictione, quam ſimul & præter Imperium merum habent, hoc quoq; transferri exiſtimant, eandem ſibi poteſtatē tribuentes in hoc quam jure uſurpant in illa, quod firmatur ex oppoſitione Iurisdictionis & Meri Imperii; quæ ſpecialis ſignificatio inde dubio procul orta eſt, quod cum in omni Rep. tractationē & deciſionem cauſarū civilium certis perſonis committi neceſſum ſit, poteſtatem de criminalibus cauſis Princeps vel populus ſibi reſervare ſolet & poteſt, id quod apud Romanos præcipuè ſub libera Rep. factū apparebit ex iis, quæ poſtea dicentur. Latius hæc deducit *Bernhard. Sutholt. diſſert. de Iurisdict. aphoriſ. 103. & mult. ſeqq.* Sanè ſi non tam ex uſu Romanorum, quam vocabuli proprietate rem metiri velis, cauſam nullam dico, quin jus animadvertendi in crimina, appelles Iurisdictionem criminalem, verum nobis de jure civili ſermo eſt, in quo ſi hæc non ritè diſtinxeris, craſſiſſimos cum veteribus errores errabis. *Iurg. Henr. à Suer. repet. lect. cap. 6.*

III.

De verbis autem tantos diſputationum fluctus ciere fortean non erat opus, ſed qui ſtatuunt *authores locc. citat t.*

Iuris-

Juriſdictionem propriè ſub ſe continere etiam merum imperium, ex eo multas easque non minimi momenti decidunt controverſias V. G. quod conceſſa de jure civili omni ſive omnimoda Juriſdictione etiam merum imperium conceſſum eſſe intelligatur, *Matth. VVeſ. conſ. 95. n. 20. & multis ſeqq.* item colligunt ex hâc ratione eò quod Rectoribus Academiarum per *Auth. Habita. C. ne fil. pro pat.* ſub voce Iuriſdictionis, & quia generaliter litis ſuper quovis negotio movendæ mentio fit, merum quoque imperium conceſſum eſſe; quod tamen pro diverſitate Locorum aliæ Academiæ plenius, aliæ minus plenè exercent *Iul. Clar. §. fin. quaeſt. 35. num. 23. Erneſt. Cothman. reſponſ. Academ. 1. n. 110. Beſold. diſc. de jur. Acad. cap. 6. n. 3. Dom. Ioh. Limnæus lib. 8. jur. publ. cap. 9. n. 33. & mult. ſeqq. Schifordeck. l. 3. tr. 29. quaeſt. 1.* Hiſce gemina plura inferunt Dd. ex lubrico præſuppoſito, adeò ut in iis referendis loquax poſſit delaſſari Fabius, ut Venuſinus alicubi jocatur.

IV.

Sed poſtquam deinde ſtatu Romani Imperii mutato non ſolum res ſed etiam conſequenter vocabula *arg. §. 3. I. de donat. l. 20. C. de don. ante nupt.* mutaverint ipſa, ideò poſteriores & moderni JCti Iuriſdictionem in civilem & criminalem diſpeſcere haud verentur teſte *Magnif. Dn. Carpzov. tr. de proceſſ. tit. 2. art. 1. num. 56.* quæ ſpecies non eodem ubique notantur nomine, in Franconia ſiquidem & Palatinatu Iuriſdictio criminalis venit ſub nomine Zent/ Zentbarkeit/ Zentgerechtigkeit/ Zentrecht/ Maleſitziſche oder Zentbahrliche Obrigkeit: in Bavaria & vicinia. die Freiß/ hohe Freiß/ Freißliche Obrigkeit &c. in foro Saxonico Peinliche Gerichte / über Haut und Haar / Hals/ und Haupt / Centgerichte / Hochgerichte / Obergerichte/

item Vogtey über das Malefitz: quæ autem eò ſpectent diſces ex *Matth. Coler. de proc. executiv. part. 2. cap. 1. num. 137. & part. 4. cap. 1. n. 68. Dn. Carpz. pr. crim. part. 3. quæſt. 109. n. 31.* Propius igitur ad rem ipſam accedens, ut recto tramite progredi poſſim, definitionem meri Imperii præmittam.

V.

Diverſæ autem apud Dd. extant definitiones, ſic *Bartolus in l. 3. de Iurisdict.* illud definit: *Iurisdictio quæ officio Iudicis nobili expeditur vel Actio publicam utilitatem principaliter reſpiciens* de quo *Clap. concl. 4 num. 1. & ſeqq. Longovall. de Iurisd. part. 2. cap. 1. Obrecht. eod. tr. cap. 3. n. 18. & ſeqq.* Alias aliorum deſcriptiones afferre non libet. Placet mihi retinere eam, quam *Vlpianus in libro de off. quæſt.* reliquit, quæque relata eſt in *l. 3. ff. de Iurisdict.* Merum Imperium eſt, habere gladii poteſtatem ad animadvertendum in facinoroſos homines *Arnold. Vinn. lib. 1. ſel. quæſt. cap. 3.* Hæc rectè explicata ſatis eſt bona. De notatione vocabulorum *meri imperii* ſupra *theſ. 1. & 2.* paucula quædam attuli, ſaltim addendum, illud nonnunquam ſimpliciter vocari poteſtatem ut liquet ex eadem *l. 3.* Gladius adjectus vehementiã hujus imperii atque horum judiciorum denotat, qui propoſitus olim fuit tanquam ſignum in judiciis rerum capitalium, ſicut in pecuniariis haſta vid. *Carol. Sigon. de Iudiciis lib. 1. cap. 7.* quo *Vlpianus* reſpexit *ff. de poſtulando l. 1. §. 5.* quando dicit: *Prætor utriſque luminibus orbatum poſtulare prohibebat, quia inſignia Magiſtratus videre & revereri non poterat jung. id. Sigon. lib. 2. de judic. cap. 4 propè fin. Facit huc etiam locus Cypriani lib. 2. Epiſt. 2. ſævit invicem diſcordantium rabies, & inter togas pace rupta forum litibus mugit*

mugit inſanum: haſta illic, & gladius & carnifex praſto eſt. & illud *D. Pauli ad Rom. 13. v. 4.* ἐὰν τὸ κακὸν ποιῇς φοβοῦ. οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ. Impp. ad hoc ipſum jus oſtentandum pugionem geſtare ſolitos *Corn. Tacit.* autor eſt *lib. 3. hiſt.* de Vitellio: *ſolutum à latere pugionem Conſuli in concione reddidit, tanquam jus vitæ & necis in cives.* Sub poteſtate gladii JCtus, utrum temporis ferè ſolo gladio vita adimebatur *l. 8. §. 1. l. 28. pr. ff. de pœn. l. 6. §. 4. & l. 7. ff. de re milit.* & reliquos modos quibus vita adimitur, comprehendere voluit, cum enim honeſtiſſimum & leniſſimum ſupplicii genus ſit, capitis amputatio, nulloque genere homines mollius moriantur, *Seneca teſte, vid. Pet. Fab. 1. ſemeſt. 4.* ut lenitate verbi triſtitiam rei mitigarent honeſtioris vindictæ nomen retentum. *Petr. Theodoric. Diſp. crim. 5. th. 6. lit. B. Dn. Carpzov. pr. Crim. part. 1. quæſt. 41. num. 91.* unde non valde repugno ſi adjeceris huic deſcriptioni, *vel alterius cujusq; gravioris coercitionis* Hoc modo enim illã efficies pleniorem, *l. 70. de R I. l. 6. pr. de off. Proconſ.* nihil enim aliud eſt merum Imperium, quam jus animadvertendi in reos criminum, ſive capite plectendi ſint ſummove afficiendi ſupplicio, ſive tollendi è numero civium, metalli coercitione, deportatione, exilio. *Bachov.* quidem *in comm. ad prim. part. Digeſt. tit. de Iurisd. rubr. de mer. Imp.* ideò hanc deſcriptionem rejicit, quia metaphoræ & tropi omninò ex regulis Logicorum non tolerantur in definitionibus, ſed hoc illi facile largior, ſi verſaremur in hujusmodi diſciplina cujus principia eſſent immediata, & adæquata, ita ut demonſtrationes exinde reſultarent, & conſequenter accuratæ definitiones, prout voluit *Petr. Gilken. peculiari quem hac de re ſcripſit tractatu*, quibus tamen opponi poſſunt ea quæ habet *Chriſtoph. Ehemius eleganti ſuo libello de principiis juris, & Angelus Mat-*

lus Mattheaceus Profeſſor Patavinus in lib. de via & ratione juris. Accedit, quod non facilè ab iis opinionibus quas veteres juris conditores tradiderunt, ſit recedendum *arg. l. 2. de conſt. Princip.* præſertim Imperatoria autoritate confirmatis, quin potius bona interpretatione illæ ſunt explicandæ. Pro perfecta definitione eam jam olim tenuerunt *Augelus teſte Iaſone in l. 3. in pr. Longovall. part. 2. cap. 1. Cujac. in l. 1. de offic. ej. & lib. 1. quæſt. Papinian. Fachinaus lib. 9. controverſ. 94.*

VI.

In eo quod Ulpianus pergit, *merum imperium eſt habere gladij poteſtatem*; non autem, eſt poteſtas, quidam Dd. magnum quærunt myſterium quaſi JCtus definire voluerit imperium, quod in Principe ſolo reſidet. Cujus contrarium mihi videtur, Magiſtratuū (quod etiam inſcriptio præ ſe fert *de officio quæſtoris*) & aliorū deſcribere voluiſſe, qui omnes merum Imperium non habent niſi vel à lege vel Principe ſpecialiter ſibi conceſſum *d. l. 1. de offic. ej.* & exercitionem potius meri imperii quam ipſum imperium. Hoc enim ſolius Principis & propriè ſuum eſt. Unde adhuc cum *Alciato lib. 2. paradox. cap. 6.* exiſtimo Henricum Lucelburgenſem Imperatorem Friderici II. filium ex vero & non in favorem ſuæ cauſæ pronunciaſſe in cauſa Lotharii & Azonis, hâc de re ad illum delata, quorum ille modo propoſitum defendebat, hic verò Magiſtratibus etiam proprio jure merum imperium competere mordicus tuebatur *vid. Arnold. Vinn. tr. de Iurisd. cap. 4. Nicol. Bellon. lib. 1. ſupput. jur. cap. 1. Dom. Limnaus de jur. publ. lib. 2. cap. 8.* laudatos JCtos in alio negotio inter ſe diſſenſiſſe commemorat, nempe de dominio proprietatis, quod quidam Imperatori tribuunt, univerſali, qua de re plena manu tractant *Lud. Molin. tom. 1. tract. 2. diſp. 20.*

Mar-

Marquard. Freher. in not. ad Pet. de Andlo lib. 2. cap. 8. Hanc autem ſententiam amplectens non multum negotii mihi faceſſit objectio *Bernh. Suthold. diſſert. de Iurisd. aph. 404.* quaſi hâc ratione Imperator de jure caſco & 400. annis exoleto reſponderit, præſuppono enim cum *Alciato loc. cit.* ad illum de jure veteri fuiſſe relatum, loquitur enim expreſsè de Præſide, quod ſi de eo quod tunc temporis in uſu erat, conſultus fuiſſet, aliter ſine omni dubio reſpondiſſet. Verbum *animadvertendi* ſignatè apud pleroſq; ſcriptores claſſicos uſurpatur in ſummo ſupplicio, ut liquet ex *Cicerone epiſt. ad Atticum. Sententia Catonis de animadverſione*, id eſt de necandis conjuratis, licet idem verbum, & ad minores pœnas ſignificandas referri conſueverit. Hinc *major animadverſio* dicitur *Venuleio in l. 11. ff. de off. Proconſ.* Diſtinctionis igitur & diſciplinæ cauſa ad illa verba *Papiniani l. 1. §. 1. de off. ej. Paulus* adjecit *nemo dicit animadverſionem Legatum Proconſulis habere mandata juriſdictione. Et Imperium, quod Iurisdictioni cohæret, mandata Iurisdictione tranſire, verius eſt*, id eſt, modica coërcitio, ſive mixtum imperium. Papinianus merum imperium intellexerat. Hic ridiculus eſt Odofredus & alii Dd. quod animadvertere dicatur ex eo, quod animam vertat, id eſt à corpore ſegreget *Bach. ad Tr. Vol. 1. Diſp. 3. th. 5. lit. B.* Superat vox *facinoroſos* quæ gravitate cæteris reſpondet, ut non immeritò *Scipio Gentilis lib. 3. de Iurisd.* Ulpianum hæc omnia verba conquiſiviſſe putaverit, ad ſummum illud meri imperii genus oſtendendum. Quod autē idem loco citato refert, plus eſſe facinoroſum, quam maleficum, quo verbo peculiariter in Mathematicos & maleficos ſequior ætas uſa eſt *arg. tit. Cod. de malef. & mathemat. &c.* de eo ego ſubſiſto, niſi ille innuat *l. 4. C. d. t.* ubi illi malefici pœnæ non ſubjciuntur uti Bartolus explicat

*in d.l. referente Perez in C.ibi n.*4. qui ſuis artibus nulli damnum intulerunt, quamvis hodie diſpoſitio *articul. 109. Nemeſ. Carol.* generalis obſtet, vide ſis aliter hæc explicantem *P. Martin. Del Rio disquiſ. Magic. cap. 2. ſect. 1. quæſt. 2. Pet. Theodoric. in coll, crim. diſput. 7. th. 6. lit. C.* ſed hæc ὡς ἐν παρόδῳ.

VII.

Suo ambitu etiam merum imperium ſub ſe complectitur jus cognoſcendi & judicandi de cauſis criminalibus quod invita Jurisprudentia nonnulli ab illo ſecludunt uti *Charondas, Gillottus de Iurisdict. cap. 5. 6. & alij quos recenſet Bach. ad Tr. V. 1. Diſp. 3. th. 3. lit. C.* & alij in quibus nollem ut eſſet *Treutl. th. 1. & 3.* quando poteſtatem ſtatuendi & exequendi tanquam, diſtinctas ſpecies opponit. Propendere videtur in eandem ſententiam *Vinn. Iurispr. contr. lib. 3. cap. 4. pag. mihi 16.* quem tamen errorem diu poſt, ut ſunt δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι τῶν πρώτων, contrarium ſtatuendo in *tract. de Iurisd. cap. 1.* revocavit, quod etiam aperte probatur per *l. 6. ff. de off. Proconſ.* ubi Juriſconſultus dicit, *cuſtodiarum audiendarum mandatum eſſe extraordinarium, neminem enim poſſe gladii poteſtatem, ſibi datam ad alium transferre.* Et illi ipſi tantum, non alii, de criminibus cognoverunt, quibus jus cohercendi datum, Præſides nimirum, Præfectus urbi, Præfecti prætorio. Quod autem legimus in eodem textu Proconſulem mandaſſe legato ſuo cognitionem cauſarum criminalium ſive cuſtodiarum ut ipſe Proconſ. eaſdem præauditas & ſic remiſſas vel liberaret innocentes vel condemnaret nocentes, illud olim extra ordinem factum eſſe fatetur Ulpianus, hoc enim Couſtantini demum tempore juris ordinarij eſſe cœpit, ſcilicet ex ſpeciali ejus conceſſione *l. un. C. de*

offic.

offic. Proconſ. Impoſuit diſſentientibus inter alia exemplum Jurisdictionis & nudæ notionis, quas cum viderent diverſæ eſſe naturæ ab executione negotiorum civilium, quæ in mixto imperio conſiſtit, hæc eodem modo ſe habere in mero imperio collegerunt, parum conſiderantes, hæc inter ſe multum differre, & in cauſis civilibus mixtũ imperium extrinſecus & per accidens propter refractarios & bonam fidem agnoſcere recuſantes aſſumi, huic fini ne ea quæ per Juriſdictionem & notionem finita ſunt, eluſoria reddantur *Suthols. differt. de Iurisd. aphor. 238. & mult. ſeqq. Ampliſſ. Dn. Hahn ad VVeſenb. in not. n. 7. de Iurisd. vide ſis Vacon. à Vacun.* qui *lib. 6. declar. jur. cap. 78.* hæc turbidè tractat. Criminalium verò cauſarum longè alia eſt ratio, ſiquidem hæ ſola ſententiæ dictione non terminantur, nec crimina ſine executione cohercẽtur, unde eſt quod tota criminalium cauſarum tractatio meri imperii ſibi nomen aſſumſerit *Bachov. ad Tr. loc. ſup. cit. & in comm. ad τὰ πρῶτα cap. de imp. mero Tob. Paurmeiſter de Iurisd. lib. 1. cap. 11. & 15.*

VIII.

Ius abſolvendi reos Dd. etiam ad merum imperium referunt *Nicol. Bellon. lib. 3. ſupput. jur. cap. 17.* quod non intelligendũ eſt de reo convicto & jam condemnato quem nullus reſtituere poteſt niſi jura habeat Majeſtatis ut rectè ſentit *Bodin. lib. 1. de Republ. c. 10. l. 4. ff. de pœn. l. 1. C. de ſent. paſſ. & reſtit.* licet parcius remiſſiones criminum indulgendas eſſe utpote cum præceptis juſtitiæ pugnantes ſuadeant prudentes *Antonius Matthæi elegantiſſ. tractatu de crimin. ad lib. 47. ff. tit. 2. cap. 3. num. 6. & plenius tit. 19. cap. 5. ad lib. 48.* Sed loquor de innocente abſolvendo ipſiusque nomen ex reorum numero juſtis de cauſis eximendo.

Diffu-

Diffuſius id excutere non vacat. vid. *Henr. Zoeſ. in tit. ad SC. Turpill. Perez. C. de abolit. num. 2. & ſeqq. Anton. Matth. h. d. tr. ad lib. 48. ff. tit. 19. cap. 6. Papon. Notair. 3. l. 10. des lettr. d'abolit. verſ. aujourdhuy Bugnion. des Loix abrogées l. 1. Satyr. 236.*

IX.

Diviſio meri Imperii expreſſa in jure noſtro exſtat nulla. Interpretes tamen conſueverunt eam diſtinctionem ſumere à criminibus ſeu potius pœnis quæ irrogantur *Bachov. in not. ad VVeſenb. de Iuriſd. num. 6.* quarum alii plures alii pauciores referunt gradus, ita *Bartol. n. 6. & Iaſon. n. 24. in l. 3. de Iuriſd.* ſex gradus recenſet, *VVeſenbec. in parat. n. 6.* ut ſunt imperium maximũ ſeu poteſtas ferendi LL. 2. Majus, ſupplicium id eſt ultimũ 3. magnum, ut deportatio 4. Parvum, relegatio & pœna quæ corpus affligunt 5. Minus, modica coexcitio. 6. Minimum, ut mulcta. Verum hæc parum ſubtiliter, ne quid gravius dicam, qui enim affertur primus gradus de νομοθεσία planè huc non pertinet ad Iuriſdictionalia, ſed potius, ad Regalia & jura majeſtatis *Bodin. lib. 1. de Republ. cap. 10. num. 153. & lib. 2. cap. 6. pag. m. 248. Regner. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 2. num. 9. Henning. Arniſæus de jure majeſt. lib. 1. cap. 3. Arnold. Clapmar. de arcan. Rerumpp. cap. 13.* Quid de reliquis ſtatuendum ſit docet *Obrecht. tr. de Id. cap. 7. θ. 32. & ſeqq. Marta de Id. part. 1. cap. 37. num. 1.* Rectius hoſce ad tres gradus revocaveris *arg. l. 28. in pr. & §. 1. ff. de pœn. Magnif. Dn. Ioh. Otto Tabor. diſp. ad VVeſenb. 2. quæſt. 6.* ita ut primus gradus contineat pœnas quibus vita naturalis adimitur, ut ſunt vivi comburium, decollatio, ſtrangulatio, & ſimiles. II. has quæ morti naturali ſunt proximæ, quibus membrum corporis mutilatur, veluti ſi oculi alicui eruantur, manus & digiti ab-

ſcindan-

ſcindantur: metalli quoque cohercitionem huc non immeritò retuleris, ut & damnationem in opus publicum. III. pœnas quæ ad exiſtimationis non verò capitis vel ſtatus periculum pertinent, cujusmodi ſunt quævis aliæ cohercitiones, ut interdictio, relegatio, privatio dignitatis, actus alicujus prohibitio *arg. l. 8. & 9. ff. de pœnis*, quam hodie ex jure Canon. ſuſpenſionem vocamus adde *Ant Matthai de crim. ad lib. 48. ff. tit. 18. cap. 1.* Quemadmodum autem fieri ſolet in hiſce diſtinctionibus, quas dicunt Magiſtrales ut tres quoque Dd. prope diſſentire videantur, ita & hic rem diverſimodè proponunt, de quo tamen maximopere laborandum non eſt, cum quilibet ſuis poſſit niti rationibus. Diſſentit hic *Paurmeiſt. lib. 1. c. 11. num. 19. & Bocer. c. 5. n. 11 de Id.* Quid moribus variorum regnorum & provinciarum mutatum ſit circa hanc *legem 28. & 8. ff. de pœn.* tradit in iſtas *Simon à Grænevvegen in tr. de LL. abrog.*

X.

Cæterum notandum hic eſt eſſe quasdam pœnas quæ mero mixtoque imperio ſunt communes *Bach. ad Treutl. diſp. 3. θ. 4. lit. D.* quod apparet e. gr. in mulctæ dictione, hæc enim modo meri, modo mixti eſt imperii, ſi quis principaliter ob delictum aliquod eam ſolvat, ea pœna ad merum imperium ſpectat, & nemo ejus infligendæ jus habet, niſi qui mero imperio gaudet, ſive is Magiſtratus ſit ſive privatus, id quod etiam aliquanto obſcurius inſinuat. *l. 131. de V. S.* Quod ſi pœna non infligatur principaliter propter aliquod delictum, ſed Iurisdictionis exequēdæ cauſa puta adverſus contumaces vel abſentes, vel latitantes, hæc proprie mulcta dicitur, & competit ejus dictandæ jus Magiſtratibus imperio licet mero deſtitutis. Cum autem in privatis delictis non ſolum ordinariè civiliter, ſed etiam

extra ordinem criminaliter agi poſſit *l. ult, ff. de priv. del. l. fin. de furt. l. ult. de injur. Ant. Matth. de crim. ad l. 47. tit. 1. cap. 2. & Magnif. Dominus Ioh. Otto Tabor. Anteceſſor hujus Academiæ non ita pridem celeberrimus in racemat. crim. 3. theſ. 25.* ideò hic diſtinguendum videtur, ut, ſi quidem quis agat ad mulctam fiſco inferendam, vel pœnam corporalem, adeundus is ſit, qui merum habet imperium, ſin verò agat ad id, quod ſua intereſt, & ad pœnam ſibi applicandam rectè intentabit ſuam actionem apud Prætorem. Latius hæc deducit *Scip. Gentil. lib. 3. de Iurisd. cap. 10.* De carcere idem ferri poteſt judicium præſertim de moribus noſtris, de jure enim civili iſte rationem pœnæ non habet, ſed ad continendos homines comparatus eſt *l. 8. §. 9. ff. & l. 35. de pœn. l. 6. C. eod.* Ex quo autem de jure Canonico *c. 3. de pœn. in ſexto.* quod conſuetudo imitatur, quis ad perpetuos carceres poteſt condemnari, ad merum imperium quoq; pertinere videtur *Iodoc. Damhoud. prax. crim. cap. 6. Beſold. de Iurisd. Rom. Imp. cap. 21. pag. 64. cum allegg.*

XI.

Cauſa Efficiens hujus meri imperii eſt illa pars Reipublicæ, quam penes eſt τὸ κύριον ſive illud jam obtineat unus, ſive optimates, ſive populus. Quando autem illud in Romano Imperio Imperatoribus ex lege Regia ceſſit *l, 2. §. 6. de O. I.* per eandem & hoc jus in illos translatum eſt, ita ut non ſolum apud veteres, ſed etiam recentiores ICtos jure merito Imperator cluat fons & ſcaturigo omnis dignitatis & Iurisdictionis. Cœterum quemadmodum apud omnes ferè gentes obſervare licet, eas in cõcedendo jure vitæ & necis ſane quam fuiſſe circumſpectas, prout *Ariſtot.* de Spartanis refert *lib. 3. Polit. cap. 10. & ibi Daniel Heinſ. in paraphraſ.* illos Regibus ſuis nõ niſi ad bellũ euntibus

tibus hoc jus impertiviſſe, ita & Romani admodum prudentes in ejusmodi negotio ſeſe geſſerunt. Noluerunt enim cuiquam illud ad exemplum Iurisdictionis & mixti Imperii, jure officii ſeu Magiſtratus collatum, tanti quippe ſemper habitum fuit jus irrogādi pœnas & cohercendi delicta publica, ad diſciplinam publicā emendandam, ut penes ſummam poteſtatem ſeu Majeſtatem in ſolidum usque reſederit *Vinc. Cabot. 2. diſput. cap. 5.* Id quo appareat liquidius ab ovo rem brevibus repetam.

XII.

Hoc jus ab incunabulis Reipublicæ ipſos Reges capitalium rerum cognitiones conſilio non adhibito per ſe exercuiſſe atteſtatur *Livius lib. 1.* Vero igitur ſimile fit haſce cognitiones omni provocatione fuiſſe expertes, cujus contrarium non inducit exemplum, quod idem *Autor eod. lib.* refert de Tullo Hoſtilio, qui Horatio perduellionis reo ob occiſam ſororem provocationem indulſit, quam in partem etiam inclinare videtur *Seneca lib. 19. epiſt. ad Lucil.* adducens autoritatem Ciceronis *lib. 1. de Republ.* Verum laudatus Hiſtoricus ſeipſum ſatis explicat, cum enim lex horrendi carminis, cujus ibi mentio fit, à Duumviris, ſecundum legem creatis, provocationem permitteret, nec tamen exprimeret, quis provocandus eſſet, Rex Tullus autor fuit Horatio, ut ad populum provocaret, ſperabat enim fore, ut ab illo propter recens meritum liberaretur. *Bach. ad τὰ πρῶτα in §. 15. l. 2. de O. I.* Quod autem Hoſtilius ſua ſententia, illum non abſolverit, Dionyſius Halicarnaſſeus hanc reddit rationem, quia ſcilicet Rex optimus manifeſti parricidii reum verebatur dimittere impunitum, ne ultrices diras in ſuam immitteret familiam. Idem ferè ad locum Ciceronis reſponderi poteſt, ex conniventia

Regum potius eſſe factum, ut provocare liceret, vel fuiſſe provocatum à Duumviris à Rege datis ad ipſum..

XIII.

Expulſis deinde Regibus à Lucio Junio Bruto ob probrum in Collatini uxore perpetratum, lege centuriatis comitiis lata rerum potiti ſunt duo Conſules quorum officium nervosè deſcribit: *Cic. lib: 3. de leg. Regio imperio duo ſunto, iique præeundo, judicando, conſulendo, Prætores, Iudices, Conſules appellantor, militiæ ſummũ jus habento, nemini parento, ollis ſalus populi ſuprema lex eſto.* Conſecuti itaque ſunt eandem quam Reges habuerunt poteſtatem, præterquam quod eorum regnum tantum erat annuum, & bini creati ſunt propterea, ut ſi alter malus eſſe voluiſſet, alter eum impediret ut loquitur *Eutrop. in breviar.* ſed horum poteſtas illibata diu non ſtetit, cum enim mortuo Bruto alter Conſulum L. Valerius Poplicola ſuſpicionibus oneraretur, quaſi tyrannidẽ affectaret, duobus capitibus Majeſtatis ultro ceſſit populo, extrema nimirum provocatione & creatione Magiſtratuũ, confer *Ariſtotel. lib: 3. πολιτ. cap. ult. & Maſtrill. de Magiſtr. lib. 1 c. 4.* quo non parum Conſulum poteſtas imminuta eſt. Ut enim de priori dicam, quod huic loco magis convenit, cum antea lictores duodecim faſces virgarum quibus duodecim ſecures obligatæ erant, Conſulibus præferrent, ut eorum juſſu primò virgis reos cæderent, deinde ſecuri ferirent, legem Valerius tulit, ut Conſules quidem extra urbem ſecuribus liberè uterentur, in urbe verò ſolis faſcibus, neve iis in caput civis Romani animadvertendi jus eſſet injuſſu populi *Plutarch. in vita Poplicol..* Huc pertinet iſta lex tabularum peccare vetantium, quas bis quinque viri ſanxerunt, ut περιφερῶν XII. vocat Horatius:

De ca-

De capite civis Romani niſi per maximum Comitiatum ne ferunto. Cicero in Verrina 4. Proficiſcar quo me jam pridem vocat populus Romanus: de jure enim libertatis & civitatis ſuum putat eſſe judicium. Iacob.Ravard. in L. XII. cap.27. Et denique illud *Polybii: Capitalia judicia populus exercet ſolus, θανάτȣ κρίνει ὁ δῆμ⊕ μόν⊕ Theodor. Marcil. in collecta ad LL. XII. cap. 82. Carol. Sigon. de judic. cap. 4. l. 2.*

XIV.

Cum hiſce duobus capitibus Majeſtatis populus Senatum intervertiſſet, reliqua ad modicum tempus Senatui manſere integra, donec tandem & hæcce paulatim illi eriperet, erepta in ſe transferret, atque ſic efficeret ſtatum plane Democraticum. Sexto enim decimo anno poſt Reges expulſos A. U. C. 260. cum plebs fœneratorum crudelitatem amplius ferre non ſuſtineret, armata in montem ſacrum trans amnem Anienem ſeceſſit, ex quo redire noluit prius, quam ſibi debitorum levatio, nexorum ſolutio, & creandorum de corpore ſuo defenſorum adverſus Senatum & Conſules poteſtas concederetur *Flor. lib. 1. cap. 23.* Horum defenſorum, qui Tribuni plebis dicebantur, & ex ſingulis claſſibus tempore procedente creabantur bini, permagna erat poteſtas, præterquam enim quod & ipſum Conſulem prendere, & in carcerem ducere; ſi illorum interceſſionibus non fuiſſet paritum, poſſent, Senatus etiam nihil illis intercedentibus, conſtituere valuit; hanc ob cauſam ab urbe abeſſe illis integrum non fuit; ſeu ut ait *Aulus Gellius noct. Attic. lib. 13. Vt vim fieri vetarent*, aſſiduitate eorum & præſentium oculis opus erat. Alteri ſeceſſioni anſam præbuit libido Appii Claudii, quem *Conrad. Rittershuſ.* in legatis numerat primum, qui Græcorum leges petitum miſſi erant *proleg. cap. 1. ad*

LL. XII. Tabb. cui contradicit *Dn.Hahn.in not. ad VVeſenb. lit.de O. I. num.2.* Hic inquam Appius cum per calumnioſam interpretationem legem de vindiciis ſecundum libertatem dicendis in perſona Virginiæ expugnatum iret, quam *Dionyſius Halicarnaſſeus lib. 11. antiq. Rom.* ſic conceptam reliquit: σώματος εἰς δουλείαν ἐξ ἐλευθερίας ἀγομένου, μὴ τὸν ἀφαιρούμενον τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ τὸν φυλάττοντα κύριον εἶναι μέχρι τῆς δίκης. *Rittershuſ. in tr. modò laudato claſ.ult. part.3.cap. 10.ex Livii lib.3.* hanc hiſtoriam optimè refert. *Iung.Bachov. ad part.prim.ff. §.24.de O.I. num.3.* Hæc ſceleris atrocitas populum commovit ut montem Aventinum armatus occuparet, ex quo non ante redire voluit, quam à Senatu impetraſſet, abdicatis Decemviris ut quod tributim plebs juſſiſſet, populum teneret, quæ lex tempore ſeceſſionis tertiæ in Janiculum confirmata eſt, lege Q. Hortenſio Dictatore lata ut eo jure quod plebs ſtatuiſſet, omnes Quirites tenerentur *Anton. Auguſtinus de Legibus & Senatusconſultis, in legg. Hortenſ. Horat. Publil. Arthurus Duck.tr.de autorit.jur.civ. in dominiis Princip. Chriſtian.lib. 1.cap.3.* Hâc lege ſancita nihil amplius ad ſummam Majeſtatem plebi deerat, quam ut de ſuo quoque corpore Conſules crearentur, quod patres illis ægre conceſſerunt, unde primitus Tribuni militum poteſtate Conſulibus pari proceſſere. Deinde Conſulum, Dictatorum, Magiſtrorum Equitum, Pontificum maximorum, adeoq; omnium Magiſtratuum creationem de plebe plebs impetravit. Sed quemadmodum fieri conſuevit, ut formæ Rerumpublicarum non ſemper uno eodemque permaneant ſtatu, ita & hic quoque factum eſt: calliditas enim Imperatorum primorum in ſe Majeſtatem populi transmovit omnem, quod cum videret populus, lex Regia deſuper lata eſt, quantum conjicere licet, tempore Auguſti *Dio Caſſius*

lib.53.

lib.53. Petr. Greg. Tholoſ. ſyntagm. jur. univerſ. lib. 47. cap. 20. num. 9. & ſeqq. Georg. Frantzke ad ϖ' *ff. de conſt. Princip. n. 3. Pompon. l. 2. de O. I. §. 11.* Artes eorum quibus populum circumvenerunt, graphicè nobis Tacitus & cœteri ſcriptores fere *σύγχρονοι* depinxerunt. Negant ex ſuppoſito falſo unquam Legem Regiam fuiſſe latam *Coraſius & Franciſc. Conan. lib. 1. comment. cap. ult. num. 3.*

XV.

Pro eo autem ut diverſo modo ſe habuit Reſp. Romana, ita jus meri imperii varìe quoque fuit exercitum; primis enim temporibus Reges ipſos hiſce criminalibus negotiis præfuiſſe, non obſcurè ex hiſtoricis colligi poteſt. Conſules non diu hac poteſtate gaviſi ſunt, ideoque operæ pretium non eſt, multa de iis adjicere, ſatius eſſe duco, rationem, quæ iis tempeſtatibus exercendorum judiciorum publicorum obtinuerit, cum ſtatus Democraticus factus eſſet, tribus tantum exequi. Hic autem commodè verba quæ *Iuſtinianus in inſtit. pr. de publ. jud.* habet applicari queunt, *publica judicia neque per actiones ordinantur neque omnino quicquam ſimile habent cum cæteris judiciis, de quibus locuti ſumus, magnaque diverſitas eorum eſt, & in inſtituendo & exercendo Valer. Max. lib. 8. c. 1. de publ. judic. Nicol. Gruch. lib. 1. de com. Rom. Barnab. Briſſon. lib. 4. ſel. antiq. cap. 1.* quoties enim inter privatos cõtroverſię oriebantur civiles Magiſtratus erant conſtituti *medio qui cuncta negotia juris, Limite diſcuterent*, ut canit de Friderico I. *Gunther lib. 8. Ligur.* cujus contrarium obſervabatur in criminalibus; populus enim Romanus quoties uſus poſtulabat vel Dictatorem, vel Conſulem, Prætorem, vel etiam omninò privatum aliquem, *Cujac. lib. 21. obſ. 30. & lib. 5. obſ. 39. Cabot. 2. diſp. cap. 5. Scipio Gentil. lib. 3. de Iuriſd. cap. 19. Georg. Franzke*

de offic. Prat. n.4. & 7. extra ordinem de crimine publico quærere jubebat & cui inquiſitio illa de crimine nominatim demandata erat, is Quæſtor parricidii dicebatur vid. *Feſtum in verb. parricidii Quæſtores.* Judicia enim publica quæſtiones appellabantur; parricida verò dicebatur, non qui parentem, ſed qui qualemcunque hominem quaſi parem occidiſſet *Rittershuſ. ad LL. XII. Tabb. claſſ. 2. cap. 10. Plutarcho quoq; in Romulo* πᾶσα ἀνδροφονία πατροκτονία eſt, *Cicero in Topic.* refert Numæ legem: *ſi quis liberum hominem morti ſciens duit, parricida eſto.*

XVI.

Heic *Henric. à Suerin. repet. lect. cap. 6.* putat, privatis nunquam exercitionem meri imperii fuiſſe conceſſam, pro quo facere videtur *l.1. §.1. ff. ad L. Corn. de ſicar.* ubi judex quæſtionis ſeparatur à Magiſtratu, ſed ejus ratio haud eſt ſolida, quod populus Romanus imperium privati non fuerit laturus, quippe, qui nec Dictatores, nec Conſules, cum majori aut diuturniori imperio ferebat. Scilicet utique tulit, ſed imperium moderatum tulit, & quidni ferret privatum quoque ſi ei hoc imperium ad tempus dediſſet. Nec eſt quod quiſquam vereatur, hac conceſſione aliquem fuiſſe factum Magiſtratum, id enim aſſerere oppido eſſet periculoſum, & perſuaderi mihi non facilè patiar unius cauſæ criminalis commiſſionem, ut mos erat primis temporibus, privatam perſonam effeciſſe publicam, quod ſi ad poſterius ævum reſpiciam, quando Prætor poſt cõſtitutas à Cornelio Sylla perpetuas quæſtiones, cum judice quæſtionis, & ex ſenatorio aut equeſtri ordine ſorte ducto, de criminibus cognoſcebat, nec illud de hoc judice liquido affirmare auderem, fundamentis ſiquidem ſatis firmis deſtitutus, in contrarium potius nituntur *l. ult.*

de off.

de off. ej. & l. 16. ff. de jurisd. ſpeciem tamen majorem Magiſtratus hoſce poſteriores præ ſe tuliſſe, quam primos tradit *Bachov. ad τὰ πρῶτα rubr. de imp. mer. n. 14.* ubi notanda eſt docta ejus obſervatio de diſcrimine veterum quæſitorum parricidii, & judicum quæſtionum *num. 15. & ad §. 32. de orig. jur. pag. mihi 113. & ſeq.* ad longum refert ortum & progreſſum juris circa negotia criminalia, quæ huc transſcribere nihil attinet. Illud meminiſſe juvat, hos ipſos judices, nihil aliud pronunciaſſe quam videri reum in legem commiſiſſe, & quæ de damnato ſumebatur pœna, non judicis juſſu, ſed legis qua erat judicium conſtitutum imperio ſumebatur *Dom. Franzk. Exerc. 14. quæſt. 5. num. 6.* vide de hac conſideratiſſima formula *Barnab. Briſſon. lib. 5. de form. pop. Rom. & lib. 2. antiq. jur. cap. 2.* cui planè geminum eſt, quod teſtes quanquam & ipſi non niſi jurati dicerent teſtimonium de iis quæ ipſimet vidiſſent & comperta haberent, tamen illo verbo utebantur, *ſe arbitrari,* ut conſtat ex *orat. Cicer. pro M. Fontejo, adde Rittersh. part. feud. lib. 2. cap. 5. quæſt. 2. pag. mihi 375.*

XVII.

Prævorti jam dicere ſaltim per indicem, tempeſtate L. Calpurniii Piſonis poſtidea Corn. Syllæ è quæſtionibus, ſic mihi eas appellare liceat, temporariis factas fuiſſe perpetuas, qua de re præter modo allegatos utiliter leguntur ea quæ habet *Carol. Sigon. de antiq. jure prov. cap. 9. explicatius lib. 2. de judic. cap. 4. pag. m. 399. & ſeq. Ioh. Roſin. lib. 7. antiq. cap. 43.* Hic aliquis cum Cujacio in eam poſſet deſcendere ſententiam, quaſi ex eo tempore, merum imperiũ, quod olim quæſtio dicta eſt, jure Magiſtratus competierit. Verum hæc opinio minuenda eſt, regula juris alio vocante, nam ſplendididiſſimus Papinianus, qui diu poſt

Syllam floruit, vide *Bernhardinum Rutilium Cardinalem & Nicolaum Henelium cap. 22. de veteribus Iure conſ. in ejus vita*, adhuc talem proponit definitionem in *l. 1. de off. ej. &c. Quæcunque ſpecialiter lege, vel ſenatus conſulto, vel Conſtitutione Principũ, tribuuntur mandata Iurisdictione non transferuntur. Quæ verò jure Magiſtratus competunt, mandari poſſunt. Et ideò errare videntur Magiſtratus, qui cum publici judicii exercitionem habeant, lege vel SCto delegatam (veluti lege Iulia de adulteriis, & ſi quæ ſunt alia ſimiles) jurisdictionem ſuam mandant. Hujus rei &c.* Non itaque errarent Magiſtratus quoties mandando Jurisdictionem etiam merum imperium tranſire putant, ſi ſuo jure illud haberent *arg. l. 16 ff. de Iurisd. Georg. Franzke Exerc. ult. quæſt. 5. num. 5.* Exſertis verbis enim JCtus docet ſpecialiter hoc illis tribui, id eſt, nominatim, ſigillatim, non in privilegium quoddam majoribus Magiſtratibus, prout vulgo explicatur, ita ut minoribus denegetur, plus enim quam manifeſtum eſt legem vel SCtum vel Principem inferiori Magiſtratui merum imperium potuiſſe committere, cum etiam privati illud interdum habuerint, converſa quoque rota rectè ſtatuitur, fuiſſe aliquem ſummum Magiſtratum V. C. Prætorem urbanum *Lipſ. de Magiſtr. Rom. c. 10.* nec tamen tenuiſſe exercitionem publicorum judiciorum. Indicio nobis inter alia poteſt eſſe, quod Prætor demum ex SC. Syllaniano habuerit cognitionẽ, ſi à familia Dominus occiſus eſſe diceretur, & quod Imperatorum ætate de rebus capitalibus cognoverint, ſpeciali juſſui accepto ferendum eſt, quomodo explico illud *Iulij Capitolini in D. Marco: capitales cauſas hominum honeſtorum ipſe cognovit, & quidem ſumma æquitate, ita ut Prætorem reprehenderet, qui cito reorum cauſas audierat, juberetque iterum illum cognoſcere.* Quemadmodum autem Cujacius in Papi-

niano aliàs acutam miratur brevitatem, ita & hoc loco eandem deprehendere licet, ſub una enim generali regula multas easque diverſas conjecit cauſas non ſolum de imperio mero negans quod mandari poſſit, ſed conjungit ſimul ea negotia civilia, quæ Dd. noſtris dicuntur adventitiæ eſſe Juriſdictionis, ut V.C. jus cognoſcendi ſuper transactione de alimentis ultima voluntate relictis, ſuper alienatione prædiorum minoris, ſuper adrogatione impuberis, manumiſſione à minore viginti annis facienda *l.8.pr.& §.18.ff.de transact.l.15 & ll.ſeqq. de adopt.Bachov. ad §.3.* juxta alios *4.Inſt. qui & ex quib.cauſ.manum.Vinnius tr.de transact.cap.6. Dn.Georg. Adam.Struv. Exerc. ad π. 4. theſ. 58.*

XVIII.

Porrò Imperatores non tantum prædicto modo habent imperium merum, ſed etiam id ipſum exercuerunt, quemadmodum illos, ut auram popularem captarent, hoc ſæpius etiam in civilibus cauſis factitaſſe autor eſt eorum βιόγραφος *Sueton.in Auguſt. cap.33. in Claudio cap. 15. Nerone cap. 14. & Tiberio cap.32. vid. Eguin. Baro. lib.1. variar. quæſt.* Hinc *Iſaacus Caſaubonus ad locum in Auguſto* notat: *Hic mos admodum laudabilis Romæ & Conſtantinopoli per multa ſecula duravit, ut Imperatores non ſolum in curia Senatorum cognitionibus intereſſent, verum in foro Prætorum judiciis intervenirent, ac ſæpe in eodem tribunali ſederent.* De Tiberio quoque teſtatur *Tacit. lib. 1. Annal.* de eodem loquens: *Judiciis aſſidebat in cornu tribunalis, ne Prætorem curuli depelleret*, ſubjicit deinde, *ſed dum veritati conſulitur, libertas corrumpebatur*, h.e. dum juri privatis reddendo operam dat Tiberius, libertate populum evertit, ſibique imperium ſtatuminat, qui antea metu impenden-

tium diſcriminum, lupum ſe auribus tenere crebris uſurpaverat ſermonibus. *Sueton. in ejus vita. cap. 25.* Meminit hujus proverbii *Plutarchus in civilibus:* λύκον ὤ φασὶ τῶν ὤτων κρατεῖν. Sed ad rem.

XIX.

Sequentes Cæſares multum de hac conſuetudine remiſerunt, &, quantum ego arbitror, rectè, neque enim fas eſt, ſummam poteſtatem, leviuſculis hiſce negotiis diſtringi, & à Reip. cura abduci, ea propter ſatis generoſum mihi ſemper viſum eſt, illud Tiberii apud *Tacit. lib. 3. Annal.* de ſe ipſo loquentis: Non ædilis, aut Prætoris, aut Conſulis partes ſuſtineo, majus aliquid & excelſius à Principe poſtulatur. Obſervare tamen licet, ſi qua Imperii ſtatus crimen aliquod commiſiſſet, Imperatores cum ſtatibus reliquis huic judicio interfuiſſe: ita *Chriſtoph. Lehman. Chronic. Spirenſ. lib. 5. cap. 6. ex Witikindi lib. 2.* refert: Regem Ottonem I. (ita ſæpicolè Imperatorem etiam uſus feudales vocant) condemnâſſe Eberhardum Comitem Franconiæ centum talentis æſtimatione equorum, omesque Principes militum, qui eum ad hoc facinus juvabant, dedecore canum, quos portabant uſque ad urbem Regiam &c. De quo pœnæ genere *vid. Otto Friſingenſis Epiſcopus patruus Frid. I. ſeu Barbaroſſæ Helvic. theatr. Hiſt. ad Ann. Chriſti 1140. de geſtis Frider. c. 28.* De hac quæſtione, quis judicet ſtatum Imperii in cauſis criminalib. in delictis cõmiſſis, cõſulendi ſunt autores quos magno numero adducit *Magnif. Dn. Myler in coroll. Rümelin. ad Aur. Bull. part. 2. diſſ. prim. C. 5. in addit lit. C.* Illud hic monere aliquanto videri poſſet alienius, quod Imperator in feudis Regalibus, quando iis propter feloniam privandi veniunt Vaſalli, judicet ſecundum quosdam ſolus *Andr. Knich. de territ. jur.*

cap. ult.

cap. ult. num. 2. Dominic. Arum. diſſ. 3. ad A.B. cap. 41. Domin. Carpzov. ad L. Regiam Germ. ſect. 12. cap. 9. num. 27. quibus contrariatur *Domin. Limnæ. de I. Publ. lib. 2. cap. 9. num. 54.* cum allegat. qui cum paribus curtis id eſt Proceribus illum Judicem competentem ſtatuit. Singularitatem hanc priores deducunt è textu *pr. Feud. 18.* nituntur etiam, ut putant apertis verbis *O. Cam. part. 2. tit. 7.* Ob auch Sachen fürſtelen / Fürſtenthumb / Hertzogthumb / Grafſchafft &c. belangend / ſo vom Reich zu Lehen rühren / ſo einem Theil gäntzlich und endlich abgeſprochen werden ſolten / derſelben Erkäntnüß wollen wir der Käiſerlichen Mayeſtät oder Ihrer Liebd und Käiſ. May. abweſend / als Römiſcher König hierinn / &c. vorbehalten haben. Temperamentum quaſi huic diſceptationi adhibet *Dn. Georg. Adam Struv. ſyntagm. jur. feud. c. 16. aphor. 5.* dum refert quid fecerint antea in ſimilibus Auguſti, ad quod propendet etiam *Dn. Carpz. loc. cit. n. 25. & 26.* Eccleſiaſtici Principes & ſtatus Imperium immediatè recognoſcentes poſſunt quidem ob crimen publicum Regalibus & privilegiis quæ ex beneficio Imperii habent à Cæſare privari, non tamen capitaliter puniri, ſed criminis cognitio & puniendi poteſtas penes Eccleſiaſticum forum erit juxta *Canoniſt. in cap. diligenti X. de foro comp. Gail. lib. 1. de Pac. Publ. cap. 8. num. 8. Mynſing. Cent. 5. obſerv. 58. num. 6. Proſper. Farinac. lib. 1. tit. 1. quæſt. 8. num. 22. Colleg. Iur. Argent. Theſ. 13. tit. de accuſat.*

XX.

Operoſum jam non eſt ex ſupradd. inferre quis jure Juſtinianeo merum Imperium habuerit, illi ſcil. quibus ſpeciali lege & quæ huic reſpondent SCto, Plebiſcito, illud tributum eſt *l. 1. ff. de off. ej. Bachov. ad τὰ πρῶτα rubr. de imp. mer. num. 3 & ad Treutl. Vol. 1. diſp. 3. θ. 6. lit. E. Vinn. de Iuriſd. cap.*

riſd.cap.2. Ampliſſ. Dn.Hahn. in not.ad VVeſ.tit.de offic ei.n.3. Cœpit quidem poſtea ordinario jure iſtud Imperium tribui Præfecto urbi & in Provinciis Præſidi, aliisque multis jurisdictionem habentibus, ſic tamen ut non competierit eis vi jurisdictionis, ſed vi ſpecialis conceſſionis *Petrus Gudelin. de jure noviſſimo lib. 5. cap.13. num.15.* Neceſſe autem non fuit ut in quolibet individuo, hoc vel illo Præſide, Præfecto, lex repeteretur: nihil enim intereſt an lex ſingulis Magiſtratibus, qui creantur, merum Imperium ad tempus vel in perpetuum tribuat, an verò in perpetuum omnibus, qui hoc vel illo Magiſtratu fungentur; quippe ſemper verum erit, lege tributum Imperium non more Majorum, non jure Magiſtratus competere *Vincent. Cabot. l. 2. diſp. 7. p. m. 215.* Hinc quoque eſt quod *Vlpianus* cautè admodum loquatur in *l.1.pr.ff.de off. Præf. urb. omnia omninò crimina Præfecturam urbis ſibi vindicare, non ea tantum, quæ intra urbem admittuntur, verum ea quoque quæ extra urbem intra Italiam:* Eadem opera potuiſſet dicere ad Præfectum urbi omnia crimina ſpectare *jung. Scip. Gentil. lib.3.de Iuriſd.cap.20.* Sic nec Præfecti Prætorio, qui variis & ampliſſimis ſubnixi fuerunt privilegiis de quo *Guido Panciroll. in notit.Imp. Orient.cap.5.& VVolfgang. Lazius lib. 2.comment. Reip. Rom. cap.1.* cognitionem cauſarum criminalium habuerunt, ut refert *Pithæus ex Vlpiani lib.9. tit.14. de offic.Proconſ.in collat.LL. Moſaic.vid. Dn. Tabor. in racem. crim.analyt.explic.artic.158 Conſt.Crimin.Caroli V.num.6.*

XXI.

Non hic exiſtimandum eſt, omnes eos, quibus merum Imperium competiit, eodem gradu illud apud Romanos habuiſſe, ſicuti enim Jurisdictio & mixtum Imperium penes quosdam Magiſtratus fuit plene aut minus

plene, quod nos Magiſtratus municipales docere poſſunt, hi ſiquidem nec jurisdictionem ſuam pœnali judicio defendere *l.un.ff.ſi quis jus dic.non obtemp.* neque mulctam dicere *l.5.C.de defenſ.civit.* neque jubere cavere Prætoria ſtipulatione, nec in poſſeſſionem mittere *l.4 ff de Iurisd.l.26. ad munic.* præterquam ex ſola cauſa damni infecti *l.1.ff.de damn.infect.* conceſſum erat de quo *vid. Guido Panciroll. ſing.tract.de Magiſtr.municip. Paulus Buis in l.1.ff.de Iurisd. num. 13 & in ſubtilitat.lib.2. cap.14.* particulam tamen mixti Imperii habuerunt. Præſes enim quod illorum Imperio defuit facilè ſupplere, atque ita jurisdictionem eorum tueri, & ad effectum perducere potuit *l. 4. §. 9. ff. de damn. inf.* Eodem modo res ſeſe habuit in mero Imperio, quod penes quosdam in gradu intenſiori reſedit, apud quosdam verò certis limitibus & terminis fuit circumſcriptum ſic ut non de omni crimine, nec omni tempore, nec quovis pœnarum genere punire potuerint. Exemplum luculentum nobis præbet Præfectus Vigilum, qui de furtis & incendiis noctu admiſſis cognoſcebat *Iul.Capitol.in Marco.* ictu fuſtium vel flagellorum puniebat, de capitalibus autem cauſis liberorum hominum non pronunciabat, ſed illas ad Præfectum urbi remittebat. *l. 3. §. 1. l. ult. ff. de offic. Praf. vigil.1. C. eod.* non enim uſu infrequens eſt ut Magiſtratuum ſeu judicum alter alterius brachium, ut loqui amant, imploret. *l.15.§ 1 ff.de re judic.l.45.§.1.ff.de Iudic.cap. 14. extr. de for. comp. Carpz. Iurisp. forenſ. part. 1. Conſt. 2. def.28. Gothofredus Fibig.de proceſſ.part. 1.cap.2.membr.3.§.3.* Iuſtinianus deinde prætori plebis in locum Pręfecti vigilū ſuffecto in eos, qui nocte mœchando vel furando vel alio modo deliquiſſent, plenius merum Imperium conceſſit *Nov.13.vid. Panciroll. comm. in notit. utriuſque Imp. part. 1. cap.27.& part.2.cap.7.* Quod autem monui omnes pœnas ſume-

ſumere cuivis merum Imperium habenti non licere, ſed imprimis hic obſervari illam ſententiam, quæ ad merum Imperium pertinent, ea niſi omnia ſpecialiter lege tribuantur, nemini competere *Cujac.* notavit *in Nov. 174. & in l. 6. §. 7. ff. de injuſt. rupt. & irrit. fact. teſtam.* ubi negat argumentum hic valere à majori ad minus, de quo alias *Everhard. in loc. legal. tit. 16. & 15.*

XXII.

Quidam interpretum non modo per ſpecialem conceſſionem jus gladii conferri, ſed etiam præſcriptione illud acquiri aſſerunt, quod tamen de jure Romano non unâ cautione & diſtinctione indiget. Nam primum hinc removendæ ſunt perſonæ privatæ, quippe quæ Jurisdictionem & merum Imperium uſurpantes in graviſſimum incidunt crimen læſæ Majeſtatis *Proſper Farinac. de crim. læſa majeſt. quaſt. 114. num. 21. & mult. ſeqq. l. 3. ff. ad Jul. Maj.* ut taceam hæc non eſſe objectum habile ad uſucapionem & præſcriptionem, quæ non eſt niſi earum rerum quæ in patrimonio eſſe poſſunt *Dnus. Hahn. in not. ad VVeſenb. tit. de Jurisd. num. 9.* Diſtinguendum quoque videtur inter perſonas, quæ gerunt Magiſtratum, etenim qui ſimplex & nudus eſt Magiſtratus, nihil hic ſibi præſcriptione quærere poteſt, ſed ſi ultra antiquos terminos jus dicat, officio quaſi acquirit Præfecturæ V. C. *arg. l. 8. C. de diverſ. offic. lib. 12.* quæ tamen acquiſitio non eſt magni momenti, cum ſemper Princeps veteres limites pro arbitrio reſtituere poſſit. Sed quæſtioni huic & præſcriptioni locus eſt in hujusmodi perſona, qui quaſi Dominus eſt territorii & jus perpetuum, & transmiſſibile, & Jurisdictionem, quam vocant, patrimonialem habet. Qui facilius etiam præſcriptione Jurisdictionem ſuum extendit, nec tantum civilem, ſed

lem ſed etiam præſuppoſita perſona habili, criminalem & imperium merum *Magnif. Dominus Theodor. Reinking. de regim. ſecul. & Eccleſiaſt lib.2. claſſ.2. cap.17. num.36. & ſeq.* Hoc itaque modo Jurisdictionem acquirunt Principes, Comites, Barones, & amittunt alio ſic præſcribente, quibus in terminis audiendi ſunt Dd. quoties de Jurisdictionis præſcriptione tractant *Muſcorn. de Iurisdict. num. 127. Paurmeiſter. de Iurisdict. lib.1. cap.23. Franciſc. Balbus de præſcript. part.2. pr.5. quæſt.1.2.3. Bach. ad Treutl. 1. Vol. diſp.3. θ. 7. lit. C. VVeſenbec. conſil. 95.* Qua conſideratione hujusmodi jura quoque ſunt in commercio, cum ſæpiſſimè caſtra & integros pagos permutari ac vendi videamus *Arnold. Vinn. tr. de Iurisd. cap. ult. num.8. Dn. Georg. Franzke comm. ad Pand. tit. de act. empt. vend. num.223. Bach. ad prim. part. Pand. ad tit.1. lib.2. rubr. de cauſ. efficiente Iurisd.*

XXIII.

Rectores Academiarum hoc quoque jure gaudere ex *Auth.* nobilisſima *Habita C. ne fil. pro patr.* contendit *Scip. Gentil. lib.3. de Iurisd. cap.17.* ubi diſſentientium argumenta ſubducit, iisque reſpondet. Putat autem ex Auth. diſpoſitione nō univerſum merum Imperium illis competere, ſed tantum ſecundum vel tertium gradū juxta tradita ſuperius *th.9.* quæ ſententia olim fuit Jacobi de Arena referente & probāte *Cyno in d. Auth. n.5.* qui diſtinguere ſolebat inter crimen atrocius & minus atrox. Sed hæc diſplicent *Bach. ad Treul. Vol 1. diſp.* 3. θ 4. *lit. G.* qui præſidium inter alia collocat in locum ex *Petri de Vineis lib.*3. *Epiſt.11.* adductum (fuit is Friderici II. Cancellarius ut refert *Carol. Sigon. de regn. Ital. lib.18.*) Hunc locum Scipio ut Conſtitutionem ſpecialem ſtudioſ. Neapolitano tantum datam explicat.

XXIV.

Quicquid tamen hujus ſit, notiſſimum eſt multas Germaniæ Academias hoc jus exercere etiam in gradu ſupremo. Sic de illuſtri Tubingenſi teſtatur *Iohan. Sichard. in d. Auth. num. 22.* de Roſtochienſi *Erneſt Cothman. Reſponſ. Academ. 1.* Illud Pariſienſem habere docere poteſt hiſtoria quam habet *Eſtienne Pasquier libr. 3. des recherches de la France chap. 23.* verbis ſeqq. *En l' an 1407. Meſſire Guillaume de Tignonville, Prevoſt de Paris fiſt pendre deux Eſcoliers, eſtudians en l' univerſité de Paris, l' un nomme Leger du Mouſſel, Normand, l' autre, Olivier Bourgeois, Breton, tous deux malgiſans, qui avoient tué un hõme de ſang froid, lesquels ayant demandé leur renvoy, comme Eſcoliers, pardevant leur Iuge, Tignonville ſans y avoir esgard, les condemna d' eſtre pendus, & eſtranglés au gibet de Montfaucon, ou il les fit conduire de l' inſtãt mesme, à jour failli, avec la lũmiere des torches, craignant, que s' il remettoit, du jour au lendemain ceſte execution, ils ne fuſſent recoux du Roy, en faveur de l' univerſité. Choſe dont elle appella, & en fit l' eſpace de quatre mois telle inſtance, qu' il fut ordonné par arreſt de l' an 1408. qu' ils ſeroient dependus, comme il fut fait.. Et dit Alain Chartier, que le Prevoſt y fut en perſonne, & les baiſa en la bouche, & envoya avec ſes ſergens depuis le gibet jusque au Monſtier, ou ils furent inhumés &c.* Meminit breviter hujus facti *Scipio loc. ſupr. cit.* Quomodo obſervetur de conſuetudine circa hanc Auth. docet *Dominus Carpzov. pr. Crim. p. 3. quæſt. 110. num. 78. & in Iurispr. Forenſ. p. 1. Conſt. 27. def. 10. & Petr. Heig. part. 2. quæſt. 11.*

XXV.

Magiſtratus, qua Magiſtratus nunquam habuiſſe jus Gladii, de jure ſcripto communi, Legibus, rationibus, & autori-

autoritatibus me ſatis probaſſe confido, cujus contradictores pauciſſimos invenies, & qui adhuc ſuperſunt diſſentientes ampliter ex ſapientum ſcriptis ſubinde à me allegatis confutantur. Dabitur quoque fortean uberius hâc de re diſſerendi in conflictu occaſio. Verùm in eam multi, iique non infimi cenſus JCti deſcenderunt ſententiam, quaſi hodie illud mutatum ſit. Ita *VVeſenb. noſter in paratitl. de off. ej. & c. n. 4.* de mero Imperio loquens dicit, *quanquam communiter receptum ſit hodie etiam hanc partem gubernationis delegari poſſe : Scilicet quod non ex ſpeciali privilegio amplius, ſed una cum Iurisdictione detur & tranſeat,* repetendo confirmat ſuum errorem *ad tit. de Iurisd. num. 11 Henric. Bocer. tr. de Iurisd. cap. 6. num. 28. & cap. 8. num. 106. & Paurmeiſter. in tr. de Iurisd. cap. 24. num. 22. notius id eſſe ait quam ut probatione indigeat Bach. ad τὰ πρῶτα rubr. de mero imperio num. 4. Henr. Zoeſ in comm. ad π. tit. de Iurisd. num. 55.* & ipſius individuus ſectator *Perez. in C. de Iurisd. omn. Iud. num. 23.* Collineant eò *Simon. à Græne vvegen de LL. abrog. in l. 4. ff. de Iurisd. & Petr. Gudelin. de Iure noviſſimo lib. 5. cap. 13. circa fin.* qui tamen duo poſteriores excuſari poſſunt, quod loquantur de moribus patriæ, id quod ſuſpicor ex *Arn. Vinnii tr. de Iurisd. cap. 2. num. ult.* Fundamenta hujus aſſertionis ſuperioris adferunt potiſſimum illa, quod jam olim ſub Principibus, ſub nomine Magiſtratus imperium merũ concedebatur. Quem Princeps, ait *Cujac. in l. 131. de V. S.* creat Provinciæ Præſidem, hoc ſolo nomine dat ei criminum executionem: *idem ſentit ad Papinianum in l. 1. de off. ej. in fin.* quem ſequitur *Thom. Michael. de jurisd. θ. 182.* Altera ratio, qua nituntur eſt, quia in Imperio Germanico omnes Principes, Comites, Barones, Imperium Merum ſuo & proprio jure habent *vid. Bach. loc. cit. num. 4. & ſeqq.*

7271.

XXVI.

Verum enim verò, quamvis horum doctiſſimorum virorum autoritas apud me ſit ſanè magna, illis tamen in hoc aſſentiri non poſſum, cum degeneris animi ſit adſtrictum eſſe ut curet quid alii dixerint, ſi non potius attenderit, quid ex veritate dici poſſit, quemadmodum maſculè olim *Zaſius* pronunciavit *lib.2.ſing.reſp.cap.2.* ideò ab illorum partibus ſto, qui nec hodie jus gladii jure Magiſtratus competere contendunt 1. enim nullus poteſt produci idoneus textus, quo illud mutatum ſit, ergò cauſa nulla eſt ut à veteri jure recedamus *l.27.C.de teſtament. l.32.§.ult.C.de appellat.* Conſuetudinem quidem contrarium introducere poſſe non diffiteor, ſed ea adhuc nondum probata eſt, nec vel à *VVeſenbec.vel Paurmeiſt.* vel alio quopiam, qui ſe in ea fundat, probari poſſe credo; magis eſt ut jus antiquum confirmetur. 2. Expreſſa conſtitutione noviſſima criminali Caroli V. *art.2.* effectum ſi conſideres, dum enim mandare Jurisdictionem criminalem Imperator vetat, niſi hoc fiat in caſu neceſſitatis, tacitè ſe referre voluiſſe cenſendus eſt, ad id, quod antiquitus erat conſtitutum, quo illud quod proprio jure non habebatur non etiam poterat mandari *Dn.Hahn.ad VVeſenb. de off.ej.num.4.* Priori rationi ſatis factum eſt à *Bachovio ad Treutl.Vol.1.diſp.3.θ.4.lit.E.& comm.ad τὰ πρῶτα rubr. de imp.mer.num.3.& ſeqq Georg.Franzki comm ad π.tit.de off.ej.num.4.& de Iurisd.num.56.Scip.Gentilis lib.3.de Iurisd. cap.20.& eod.lib.cap.25.Cabot.lib.2.diſp.7.Dn.Georg.Adam Struv.Exercit.ad π.4.θ.80.*

XXVII.

Altera ratio à Statibus Imperii petita nihil concludit, cum

cum non rectè Principes, Comites &c. noſtri, cum veteribus comparentur vel Præfectis Prætorio, Præſidibus, vel aliis, ad Provincias vel integras diœceſes regendas miſſis, quod tamen ſolenne ferè eſt priſcis Jureconſultis, utut munera eorum fuerint ſplendidiſſima, non enim puto quenquam latere poſſe, quænam horum omnium Magiſtratuum ſub auſpicijs Imperatorum fuerit poteſtas atque officium, docent id nos *Iulius Cæſar de bello Gall. lib. 6. & Tacit de morib. Germ. cap. 7. 11. & ſeqq.* Quomodo verò Duces & Comites ſe habuerint poſtea quam Franci ſibi Germaniam ſubjecere, tradit *Beatus Rhenanus lib. 2. rer. German. & Vadianus lib. 1. de colleg. Monaſt. in Germ. vet. ſcribit*: *Perinde ut apud Romanos Proconſules, Præſides, Quæſtores, Procuratores, ita in Francorum regno Duces, Comites, & qui Cameræ nuncii dicebantur, alienæ poteſtatis functionem gerebant.* Id quod *Aventinus* firmat *lib. 3. Annal.* Ducibus & Comitibus tum temporis, non dominium quoddam in integras provincias & Regalia tributa omnia, ſed illi Gubernatores ſolum Provinciarum & miniſtri Regum ac Imperatorum erant.

XXVIII.

Temporis progreſſu Principes & Comites adminiſtratoria hac poteſtate non contenti (confer *Ariſtotel. lib. 3. πολ. cap. 11. & 15. & lib. 4. πολ. cap. 11.*) liberiori Imperio uſi ſunt, quod cum animadverterent Imperatores illam Præfectorum ὑπεροχὴν Imperio oppido eſſe periculoſam, quippe qui vel ipſi ſeſe Dominos Provinciarum conſtituerent, vel cum hoſtibus Imperatorum ſpe ampliorum opum & dignitatum adipiſcendarum colluderent, remedium hoc adhibuere, ut ipſis præter dignitatem & adminiſtratio-

ſtem, dominium quoddam & jus ſuperioritatis in illas provincias jure feudi concederent, atque ita eos ſibi ad fidem exhibendam devincirent, ne remedio hoc non adhibito, provinciæ prorſus ſubjectioni & Imperio Germanorum eximerentur *Vultej.lib.1.Feud.cap.1.num.14. Ernest. Cothmann.4.conſ.3.Petr.Heig.part.1.quæſt.2. num.5. Magnific. Dominus Reinking de Regim. Secul. & Ecleſiaſt. lib. 1. claſſ. 4. cap.16.num.32. Dominus Carpzov.tr. ad L. Reg. German. cap. 3.ſect.13.num.35.* confer *Thomæ Frantzii diſputation. de feud. origin.olim Witteberga Anno 1596. habitam & nuper ab Ampliſſimo Domino Struv.ſyntagm.feudali ſubnexam.* Quo introducto jam non amplius dubito cum *Andr. Knich. de ſublim.teritor.jur.cap.1.num.64.num.216.num.288.* poteſtatem Principum modernorum vocare perpetuam, irrevocabilem, jure quodam Regio competentem. Weſenbecius poſtea *conſ.27.* etiam hanc σύγκρισιν non benè inſtitutam eſſe, dum contrarium ſtatuit, fatetur. *Frantzke lib. 1. Reſolut.13.num.21.* Ita ut Status Imperii in quibuſdam plus poſſint in ſuis terris, quam Imperator ipſe in Imperio, ut docet allatis exemplis *Herman. Vultej. ad tit. C. quand.Imp.inter pupill.jus dic.num.21. Bach.de Action.diſp.2. th.8.lit.C.* Hinc perplacent mihi verba, quæ habet *Arnold. Vinn.de Iuriſd. cap.3. n.6.* quæ propterea mea facio: *Principes iſti* (de Germanis noſtris loquitur) *non ſunt nudi Magiſtratus, ſed quaſi Reges in ſuis ditionibus, jus Regalium habentes, quo Iure & Magiſtratus creant, ac proinde nec rectè dixeris eos mandare merum Imperium, non magis quam Princeps Romanus olim dicebatur id mandare, quando Præſidem creabat.*

XXIX.

Ex dictis ſua ſponte fluit ratio, cur merum Imperium

nec

nec olim mandari potuerit, nec hodie mandatariis cõpe-tat, quod cum liquidum ſit *ex ſuperioribus*, multis illud hic non probabo *vid. l. 5. ff. de Juriſd. l. 3. de offic. ej.* Exceptionem tamen lubens agnoſco illam, quam ſuppeditat *l. 1. ff. de offic. ej. in pr.* quod non ſolum obtinet cum de crimine violentiæ ſed etiam alio quolibet agitur *arg. d. l. 1. & l. 1. §. 8. ff. ad SC. Turpil.* quæ LL, generaliter conceptæ ſunt, & de quibusvis quoque criminibus Procurator Cæſaris cognoſcit, cui ob juſtam abſentiam Præſes imperium ſuum mandavit *l. 2. C. de pœn. l. 3. C. ubi cauſ. fiſcal. l. 4. C. ad L. Fab. de plagiar. l. 23. §. 1. ff. de appellat.* Multi hanc exceptionem reſtringũt ad judicium publicum L. Juliæ de vi *Bronchorſt. 1. aſſert. 16. Henric. Zoeſ. comm. ad Pand. tit. de Juriſd. num. 54.* qui rationem diverſitatis in eo ponit, quia gravius animadvertatur in ſicarios lege Cornelia quam in transgreſſores Legis Juliæ. Ex jure noviſſimo poteſt huic jungi caſus infirmitatis *art. 2.* der Peinl. Halsger. Ordn. ibi: auß Schwachheit deß Leibs / quamvis de jure civili non excuſare videatur *arg. l. 2. §. 7. de vacat. & excuſ. mun. Dn. Hahn. ad tit. de offic. ej. num. 4.* Sunt qui heic comminiſcuntur & tertiam exceptionem in eo, cui Princeps ſpecialiter cauſam criminalem expediendam commiſit ex *l. un C. qui pro ſua Juriſdict. Scip. Gentil. lib. 3. de Juriſd. cap. 28.* Præſidium quærunt in verbis: Hæc teneant niſi Judices à nobis ſpecialiter delegantibus dati, aliis cauſas delegaverint judicandas, nam his delegantibus, nullo perſonarum, cauſarumve habito tractatu, appellationum ad eos jure judicia remeabunt. Verum hæc lex ſatis commodè poteſt accipi de cauſis natura ſua delegalibus, cum nulla mentio fiat cauſarum criminalium *Cyn. in hanc l. n. 8. Salycet. in eand. num. 1. Obrecht. de Juriſd. cap. 5. num. 25.* Conſtitutio iſta ſaltem voluit tradere exceptionem ejus, quod etiam is, qui

Magi-

428.

Magiſtratus non eſt, & mandatam ſolummodò habet à Principe Jurisdictionem, eam rurſus ſine vitio alteri poſſit ſubdelegare *Perez. in C.d. l. num.2. Legi 5. C. de Iudiciis* eadem reſponſio poteſt accommodari.

XXX.

Scrupulus adhuc ſupereſt non minimus quid de jure Canonum obtineat, à Canoniſtis enim celebratur illud brocardicum: *Quicquid eſt cognoſcibile, illud etiam eſt delegabile cap. in ArchiEpiſcopatu 6. de raptor. & ibi gloſ. cap. quod ſedem 10. & ibi gl. X. de offic. Iud. ordin. Felin. in cap. ſigni faſti 7. X. de offic. & pot. Iud. deleg. & noviſſime Iacobus Mæſtert. tract. de Iuſtitia Romanar. legum lib. 1. dubitat. 20.* prope finem dicit: *Enimverò licet non jure civili, jure tamen Canonico receptisque moribus merum Imperium delegari poteſt. Alciatus* tamen *in d. cap. quod ſedem.* hanc ſententiam refellit, jungat. *Covarruv. lib. 3. var. reſol. cap. 20.* Ipſe quoque *Felinus in cap. quod ſedem* poſt allegata quædam, pro priore opinione facientia, fatetur ſine magno periculo ſuſtineri poſſe, non differre hac in parte jus Canon. à civili, atque ita ſecundum regulam collectam ex *cap. 1. & 2. de nov. op. nunc. in dubio Ius Canonicum & civile concordare, nec facilè inducendam inter ea eſſe diſcrepantiam Rittershuſ. diff. Iur. civ. & Canon in proœm.* Textus autem qui illud apertè probet è jure iſto profertur nullus. Quod habetur in *cap. fin. ne Cler. vel Monach. ſecular. negot.* poſſe Epiſcopum aliumve Prelatum, temporalem Jurisdictionem habentem delegare cauſas ſanguinis, illud ſpeciale eſſe nemo non videt, quandoquidem Clerici cauſas hujusmodi agitare nequeunt *Paul. Buſ. in l. 1. de off. ej. num. 5.* admonentur quippe paſſim ne cædi alicujus aut ſanguinis effuſioni cooperentur, ſed reos potius ſua interceſſione à morte liberent

rent *cauſ.23.quæſt.5.c.7. Pruckmann. vol.2. conſ.4. num.13. & ſeq.* idque ex malè intellectis verbis *Ezechielis Prophetæ cap.18.verſ.ult.& cap.33.verſ.11.* Sed confundunt mortem ac vitam temporalem cum æterna *Rittershuſ. diff.jur. civ. & can.lib.6.cap.5.* Hic non inutiliter leguntur, quæ habet *Dominus Carpzov.* contra Anabaptiſtas & Photinianos *pr. crim.p.3.quæſt.101.*

XXXI.

Diſſimulare hic non debeo *Zoœſium in comm.ad Pand. tit.de Iurisd.num.58.& ſeqq.* per varia textuum dubitare an etiam omninò penes Eccleſiam ſit merum Imperiũ,quod ſi neges,diſputatio hæc ferè ſupervacua eſt,cum Canones qui in hoc negotio decidendo adduci ſolent, maximam partem de perſonis Eccleſiaſticis agant. Κρηπσφύγετον non relevat *Maſtertium* quod de Rege Siciliæ cauſas criminales delegante in *cap.6.ext.de raptor.* affertur, qui tamen beneficiarius ſit ſedis Romanæ *Clementina paſtoralis de ſentent. & rejud.* nam Rex Siciliæ non habet merum Imperium ab alio ut illud nudi habent Magiſtratus, ſed illud habet tanquam Princeps, qui fruitur ſuprema in regno ſuo poteſtate. Licet enim jure feudi ut Cliens Pontificem agnoſcat Dominum, verus tamen Rex eſt, omnia jura in ſubditos ſibi aſſerens,quæ Principem habere decet,confer *Fachinæ. lib.9.controv.99.Zoœſ.loc.cit.num.62.* Ratiocinatur *Dn. Maſtert.* ex falſa hypotheſi, quaſi fidelitatis aut tributi præſtatio adimat ejusmodi Principibus, ſupremam quam in ſubditos habent poteſtatem, eamque transferat in eum qui vel feudum concedit, vel cenſum accipit, quod ipſi largiendum non eſt, cum hæc nihil inter ſe habeant commune *vid. Dn. Iohan. Otto Tabor. diſput. ad VVeſenbec.2. quæſt.11.*

XXXII.

Prius quam hinc abeam brevibus ſubjicio, quid de prorogatione in criminalibus ſentiendum ſit. Juris enim certiſſimi eſt, non ſolum mandatam jurisdictionem legibus confirmari *l.6.ff.de Iurisdict.* ſed etiam prorogatam iisdem comprobari, ut jam vi hujus prorogationis jus dicere poſſit inter eos, qui jure publico jurisdictioni ejus non ſunt ſubjecti *l.14.de Iurisd.l.1.l.2.pr.& §.1.l.74.§.1.ff. de Iud.Bach. ad τὰ πρῶτα rubr. de Iurisd. prorog.num.1. Vultej. in l.1.C.de Iurisd. num.135. & Bocerus de Iurisdict.cap.7.num. 22.* negant eam in criminalibus poſſe defendi. Verum rationem prægnantem quæ id impediat non video, magis itaque eſt, ut ſequar ſententiam *Bartoli in l.1.de Iud.num.9.* illud affirmantis, quam etiam communem teſtatur *Gail. lib.1.de Pace Publ. cap.*10. *num.10.* modò is de cujus jurisdictione proroganda agitur, habeat jus cognoſcendi de crimine, cujus quis reus poſtulatur, unde dubitatio *Baldi in l.9.C.de Epiſc.audient.* ſuperſtitioſa apparet, quod non facilè ſit concedenda prorogatio, ſi agatur de pœna pecuniaria fiſco applicanda, quippe quæ in detrimentum Reipublicæ vergit. Sed quid? ſi ego cum cordatis JCtis ſtatuerem non eſſe prorogationi locum, niſi inter eos, qui communi Imperio V. C. uni eidemque Principi ſubjecti ſunt, quo caſu non capio, quî fiſcus circumſcribatur. Utilitas tamen hujus disquiſitionis non eſt magna, quoniam reus in quovis loco ubi reperitur, ſortitur forum *vid. Arnold. Vinn.lib.1.ſelect.quæſt.cap.4.* qui nervosè totam de prorogatione materiã ex *Bachovii l.cit.* contraxit, & *eundẽ de Iurisd. c.10.& 11.* Hi autores in concedenda prorogatione triparci ſunt, quia ſanè extraordinarium eſt, ut judex extra jurisdictionem jus dicere poſſit, & ſi effectum conſideres quodammodo

dammodo hic privatorum conſenſus tribuit jurisdictionem. Sed frequens non eſt in foro noſtro jurisdictio prorogata, & rariſſimè vel nunquam accidit *Domin. Carpzov. de proceſſ. tit. 2. art. 1. num. 18. Franzke lib. 1. Reſolut. 17. num. 95.* imò ordinarius ſubditos ſuos cum cauſa pœnalibus mandatis ad ſe retrahere poteſt *Gail. lib. 1. obſ. 40. num. 4. Matth. Stephani de Iuriſd. cap. 25. Dn. Ioachim. Schnobel. Diſp. 2. ad Pandect. θ. 11.*

XXXIII.

Finis præcipuus meri Imperii eſt, ut crimina puniantur, & homines emendentur, ſicut patet *ex ejus deſcriptione:* deinceps ut alii per ejusmodi exempla à ſimilibus peccatis, quæ prohiberi publicè intereſt, metu cognitæ pœnæ in gyrum rectæ rationis redigantur, ne in mores abeant maleficia *l. 6. & l. 20. ff. de pœn. Gell. lib. 6. noct. Atticar. c. 14. Petr. Heig. part. 2. quæſt. 37. n. 28.* Id quod etiam eleganter conjunxit *Plato lib. 34. in Gorg. Convenit omnem, qui ab aliquo rectè punitur, vel ipſum fieri meliorem, utilitatemque percipere, vel cæteris exempla dare, ut illi pœnas aſpicientes, meliores efficiantur.* Quo referri quoque poteſt illud *Ciceronis lib. 1. de offic. Pœnis utimur contra delinquentes, ne quid poſt hac committant ipſi, cæteri verò ſint ad delinquendum tardiores. Facit arg. leg. 28. §. 15. de pœn.* ubi περιβόητοι λῃσταὶ, quemadmodum Græci famoſos appellitant latrones, iis in locis furca figendi dicuntur, ubi graſſati ſunt, quò eorum conſpectu deterreantur alii ab iisdem facinoribus *Rittershuſ. in partit. feud. lib. 2. cap. 10. num. 26.* Eandem ob rationem puto militem quoq; deſertorem à Præſide Provinciæ poſſe puniri, ſi gravius deliquerit, licet alias regulariter Provinciæ Præſes militem deſertorem auditum remittere ad ſuum Ducem cum elogio teneatur, *vid. l. 3. in*

f32.

pr.ff. de re milit. & ibi Gothofr. jung. l. 7. §. 4. ff. de accuſ. l. 6. & 20. ff. de pœn. Domin. Carpzov. I. P. F. part. 4. Conſtit. 35. Definit. 3.

XXXIV.

Objectum jurisdictionis Criminalis absque omni dubio eſt corpus hominis facinoroſi, cum *declarat. θ. 10.* de cujus delicto perpetrato ex proceſſu ordinario vel inquiſitorio ventilato conſtat. Hinc homines noxii qui deliquerunt, dicuntur materia in qua pœnæ ſunt exercendæ *Petr. Theodoric. in colleg. crimin. diſp. 10. θ. 3. lit. A.* quod adeò verum eſt, ut nec liberi nec hæredes noxiorum, licet alias una eademque perſona cum parentibus eſſe vel defunctum repræſentare in jure noſtro fingantur, teneantur. *l. 20. & 26. ff. de pœn.* Pœna delicti enim eſt æſtimatio *l. 41. in fin. ff. de pœn.* quæ cum præterquam à debitore exigi non debeat. *l. 6. ff. de N. G.* utique nec pœna alii quam ipſi ſonti poteſt infligi *Proſp. Farinac. in prax. crim. lib. 1. tit. 3. quæſtion. 24. num. 1.* Quod tamen fallit ſi delinquens mortuus ſit poſt ſententiam, quæ vires rei judicatæ conſecuta eſt: tum namque ad hæredes quoque pœna tranſit, eò quod hi ſecuta condemnatione, incipiant teneri ex quaſi contractu *vulg. l. 3. §. 11. ff. de pecul. & l. 2. ff. de Prætor. ſtip. Vasq. illuſtr. controv. 96. num. 17. & ſeq.* Fallit quoque ſi delicti atrocitas confiſcationem bonorum requirat, ut accidit in crimine læſæ Majeſtatis, quo caſu liberos ſucceſſione privari, & per conſequentiam & indirectum puniri, nemini obſcurum eſt *l. 5. C. ad L. Iul. Maj.* Hiſce geminas exceptiones ſuggerunt *l. 26. ff. de dol. l. 22. ad SC. Silanian. l. 20. ff. de accuſat.*

XXXV.

XXXV.

Poſſet quis exiſtimare, bruta animalia interdum etiam conſtituere objectum meri Imperii, cum non ſolum Deus ter optimus maximus ſanguinem hominis in brutis ſe vindicaturum minetur *Geneſ. 9. verſ. 5.* Bovem cornupetam necari jubeat, ſi hominem occiderit *Exod. 21. verſ. 28. 29.* pecudem quæ monſtroſa Venere cum homine commixta fuerit interfici præcipiat *Levitic. 20. verſ. 15. & 16.* ſed etiam Athenienſes juxta Draconis legem judicium de cæde in bruta imò in bipennem reddiderint, aut res alias inanimes, quibus homo periiſſet, notante *Guilielm. Budæo ex Græcis in l. 16. eventus ff. de pœn.* Id quod *Plato* ſecutus videtur *lib. 9. de legib.* qui ſi jumentum vel aliud animal hominem occiderit, damnatum extra regionis fines interfici juſſit, & ſi quid inanime, præter fulmen aut aliud telum divinitus miſſum, hominem cadentem aut ipſum cadens oppreſſerit, damnatum ſimiliter exterminari voluit. Verum enim vero, cum juxta *Ariſtotel.* doctrinam nulla ſine ratione nec virtus, nec vitium ſit, & ſecundum eundem *lib. 7. Ethic. cap. 1.* in brutum non cadat *ὐδ᾽ ἀρετὴ ὔδε κακία.* Ideò iſti dubitationi occurri poteſt ex iis, quæ habet *Auguſtin. in canon. 4. quæſt. 1. cauſ. 15. Homines quidem propter reatum puniri, bruta verò non propter reatum puniri, ſed oculis hominum & conſpectui ſubduci, ne contaminata nefario flagitio turpiſſimi facti memoriam refricent mortalibus Ioh. Selden. de jure natur. & gent. lib. 1. cap. 4.* Atrocitas facinoris poteſt etiam hodie movere Judicem, ut facinoroſi ædes demoliri faciat. In Galliis hoc obſervari patet ex ſententia cõtra Ravaillacum lata *Continuat. Iac. Auguſt. Thuan. ad An. Chr. 1610.* Pari modo proceſſum Francofurti ad Mœnum contra ſeditioſos refert *Idem ad Ann. 1616.* Poteſt & illud

illud dici, ideò quoque bruta ac res inanimes damnari, ut intelligant homines, quantopere à cædibus ſit abſtinendum. Quæ rationes defendunt illos Judices, quos *Guido Papa recenſet quæſt. 238.* porcum ad laqueum damnâſſe, qui puerum devoraſſet: cujus judicii *Rebuff.* meminit *in proœm. ad conſt. Reg. gl. 5. num. 46. Plinius* memorat etiam ſe in Africa ſuſpenſos vidiſſe leones *lib. 8. cap. 16.* Illud quod lex çonſtituit ut beſtiæ cum parricidis culeo inſuantur *l. un. Cod. de his qui par. vel lib. occid.* & conſuetudo probavit *Dn Carpzov. lib. 1. pr. crim. quæſt. 8. num. 15.* reſpectu beſtiarum verè pœna non eſt, ſed uſus tantum dominii humani in beſtias *Hugo Grot. lib. 2. de jur. bell. & pac. cap. 21. num. 11,*

XXXVI.

Cæterum in cadavera reorum, quandoque animadverti ſolet, quod politicam habet conſiderationem, ſcilicet ut recordatione periculi alieni caveant alii & horror injiciatur iſtiusmodi exemplis, ne quis velit in eo deliquiſſe, in quo & cadaver delinquentis ab omni reatu non non liberum eſſe videtur *Petr. Heig. part. 2. quæſt. 37. num. 43.* Nam & ſacram ſcripturam denegationem ſepulturæ pœnæ loco habere non obſcurè colligi poteſt *1. Sam. 17. verſ. 44. 2. Reg. 9. verſ. 34. Pſal. 79. verſ. 4. & 6 Dn. Carpz. prax. crim. part. 3. quæſt. 137. num. 70.* Quamvis enim de jure civili quoties pœna ante mortem in reo inchoata non eſt, crimina regulariter morte extinguantur *l. ult. ff. ad L. Iul. Majeſt. l. 3. & 6. de publ. judic. l. 20. de accuſat.* quo alludit illud vulgatum, *mors omnia ſolvit*, de quo *Sebaſt. Medic.* integrum tractatum ſcripſit, & quoad noſtrum ſcopum agit potiſſimum *p. 2. çoncl. 2. & 32.* Excipiuntur tamen eodem jure quædam crimina in quibus memoria defunctorum damnari

mnari & bona publicari poſſunt *dict. l. 20. de accuſat. l. ult. ad L. Iul. Maj. junct. l. ult. C. eod. M. Anton. Peregrin. de jur. fiſc. lib. 4. tit. 5. num. 19. & ſeq.* Non itaque facilè dixerim Judicem in Syndicatu teneri, qui cadavera mortuorum ſuſpendi faciat, ut habet *Paris. de Puteo in tract. Syndicat. verb. mortuus cap. 1. num. 1. & Ludovic. Carer. in pract. crim. tr. de homicid. lib. 3. cap. 96. num. 7. & 8. citante Dn. Carpzov. d. p. 3. q. 131. num. 28.*

XXXVII.

Id per quod merum imperium eſt, quod eſt, & ab aliis diſtinguitur eſt jus ſive poteſtas animadvertendi in facinoroſos *ſapius alleg. l. 3. de Iurisd. D. Georg. Frantzke p. m. in comm. ad Pand. num. 53. Bachov. ad τὰ πρῶτα rubr. de imp. mer. Coll. Iur. Arg. tit. 1. lib. 48. theſ. 4. & 5.* Secernitur autem in hoc à negotio maximè contiguo, Imperio ſcilicet non mero, ſeu mixto propter pœnas quas inter ſeſe habent communes, cum enim illud ſit poteſtas publica in cauſis civilibus ſtatuta & judicata modica coercitione tuendi & exequendi, quod duplici modo in jure noſtro fieri potiſſimum legitur, vel manu militari *l. 68. ff. de rei vend. l. 3. pr. ne vis fiat ei qui in poſſ. miſſ.* vel pignorum captione, mulctæ dictione, aut corporis retentione *l. 9. §. fin. ad L. Iul. peculat. Magnificus & Nobiliſſimus Dominus D. Lauterbach. Præceptor meus ætatem venerandus in Collegio MS. ad tit. de Iurisd. §. 6.* Utut autem hæc duo Imperia tam arctè ſe contingere videantur, non tamen ea propter Imperii in mixtum & merum diſſectio, pro generis in ſuas ſpecies diviſione ſed pro vocabuli æquivoci in ſua æquivocata diſtinctione haberi debet. Unde malè *Hermann. Vultej. lib. 1. Iuriſpr. Rom. cap. 12.* & poſt eum *Thom. Michael de Iurisd. concl. 72.* imperium dicunt eſſe Jurisdictionem in coërcitione

citione poſitam, idque deinde in mixtum & merum diſpeſcunt. Siquis enim differentias juri noſtro probatas inter ea perpendat, non facilè hæc confundet. Unum atque alterum ſaltim hic afferam.

XXXVIII.

Cur mixtum vocetur ex iis quæ modò tradita ſunt intelligi poteſt, nimirum quia conjunctum & unitum eſt cum Jurisdictione, ejusque inſeparabile adjunctum: ſiquidem hæc duo Jurisdictio & mixtum Imperium ratione perſonæ, cui competunt, indiſſolubili vinculo inter ſe copulata & nexa ſunt, ita ut alterum ab altero divelli nequeat *Sutholt, differt. de Iurisd. aphoriſm. 251.* nam ſicut Magiſtratus eſſe non poteſt ſine Jurisdictione, ita nec ſine Imperio aliquo, quo Jurisdictionem ſuam tueatur, ratumque efficiat, quod ſtatuit & decrevit *l. ult. §. 1. ff. de offic. ej.* Cœterum etſi imperium hoc ita ut dixi conjunctum, atque unitum eſt cum Jurisdictione, ut ab ea ſejungi non poſſit, nihilominus tamen ut nominibus diſtincta ſunt, ita & re ipſa ſunt diverſa, actuſque Imperii & Jurisdictionis diſtincti, ut neque quod Jurisdictionis, Imperio, neque quod Imperii, Jurisdictioni attribui debeat, prout ſtatuerunt *Cujac. lib. 21. Obſ. 30. Arnold. Engelbrecht. in diſquiſit. de Iurisd. Imper. th. 7. & ſeqq. Vincent. Cabot. lib. 2. diſp. cap. 9.* Si enim Jurisdictio rectè dicitur ineſſe mixto Imperio *l. 3. de Iurisd.* hoc illi cohærere *l. 1. de off. ej.* mandata Jurisdictione etiam mixtum Imperium tranſire *l. 1. & l. fin. eod.* aliquid neque Imperii eſſe neque Juriſdictionis *l. 6. § 2. de tutel.* profectò diſparata eſſe & diſtincta, neceſſum eſt, quod alias diſputationes illæ inutiles forent. *Henric. à Svverin. repet. lect. jur. c. 6. Anton. Faber. lib. 4. conject. c. 4.* Ulterius quando ea quæ ſunt mixti Imperii ſecundum verio-

veriorem ſententiam mandari poſſunt, nec quicquam diſſentientientibus communiter Doctoribus *Bachov. ad τὰ πρῶτα rubr. de Iurisd. mand. & Iud. dat. n. ult.* ecquis non videt in eo multum differre à mero Imperio? Cui volupe eſt, comparitionem hæc inter conſtituere, illi ultro infinitæ ſimiles differentiæ ſeſe ingerent.

XXXIX.

Adhuc minori cura merum Imperium à Jurisdictione in ſpecie ſic dicta diſterminari poteſt, illa enim cum ſit publica jure Magiſtratus competens, de controverſiarum civilium juſtitia ſecundum jus conſtitutum cognoſcendi & ſtatuendi poteſtas *Sutholt. d. diſſert. aphor. 101. & & mult. ſeqq. Parlador. l. 2. rer. quotid. cap. 1.* quippe quæ olim ordinario modo à Magiſtratu per actionis cōceſſionem & Judicis cum formula dationem expedita ſit, ideò cuivis perſpicuum eſt, quantum ab ea diſtet merum Imperium. Verendum quoque non eſt, ut quis temerè notionem cum mero Imperio confundat, modò noverit quod ea ſit poteſtas de facti controverſi veritate cognoſcendi, & ſecundum formulam à Magiſtratu præſcriptam judicandi *l. 3. C. de ped. jud.*

XL.

Poterant hæc ſufficere diſtinctioni negotiorum vicinorum à noſtro mero Imperio, niſi quidam etiam jus reformandi Religionem vi & jure hujus meri Imperii competere aſſererent, quemadmodum non ineptè infertur ex *Inſtrumento pacis Cæſ. Suecic. art. 5. num. 14. verſ. Sola criminalis Iurisdictio.* Abolitione enim & caſſatione opus non fuiſſet, ſi jure merum Imperium ſic ſatis extenſa interpretatione ad novam religionem introducendam porrexiſ-

ſent. Sed hæc poteſtas Jure ſuperioritatis territorialis competit, ut non ſolum paſſim patet ex *transactione Paſſavienſi & pacificat. relig. de Anno 1555.* ſed quam maximè etiam ex *artic. d. num. 12. ibi: quantum deinde ad &c. pertinet, cum ejusmodi ſtatibus immediatis cum jure Territorii & ſuperioritatis ex communi per totum Imperium hactenus uſitata praxi, etiam jus reformandi exercitium religionis competat vid. Dn. Carpz. Iurispr. Conſiſt. tit. 1. def. 1. & ſeqq. Dn. Struv. Syntagm. feud. cap. 6. aphoriſm. 15. num. 1. & ſeq.* Error inde provenit, quod ſumma Majeſtatis jura ſive Regalia & ſacra regni *Arnold. Clapmar. de arcan. Rerump. lib. 1. cap. 10. in pr.* neſciverint ab hiſce Jurisdictionalibus diſtinguere. Geminum ferè lapſum in veteribus JCtis notavit *Bach. ad τὰ πρῶτα rubr. de imp. mer. & Vinn. de Iurisd. cap 6. num. 6. vid. Magnificus atque Excellentiſſimus D. D. Rebhan. Facult. Iurid. hodie Decan. Promotor. atque Præceptor meus perpetim colendus hodeget. jur. chart. 2. clim. 1. parall. 3. num. 39.* in iis qui liberorum naturalium legitimationem, quæ per reſcriptum Principis fit, eo quod in conſentientes exerceatur *Nov. 89. cap. 11.* ad Jurisdictionalia referunt, quam ſententiam præter alios tuetur *Card. Tusch. tom. 4. lit. I. concl. 546. num. 10.*

XLI.

Tempeſtivum jam eſſet tractare propria item affinia meri Imperii, ſed cũ hæc ſatis poſſint intelligi ex dictis, remedia quædam aſſignabo, ſive actiones, queis merum Imperium aſſeritur, Doctores ut plurimum populariter loquendo ſolent eas appellare, effectum Jurisdictionis *Weſenb. in paratitl. de Iurisd. num. 13.* quod quodammodo improbat *Bachov. ad Treutl. Vol. 1. diſp. 3. th. 12.* Sed liceat & mihi eas ſic vocare. Competit itaque, pro vindicando mero Imperio,

Imperio, actio Confeſſoria utilis *arg.l.9.§.2.de damn.infect. l.ult.de arb.cædend.* quam generaliter Dd. ad vindicandam Jurisdictionem extendere ſolent *Iohann. Schneidvv. ad §. æquè I. de act. & Iohan. Faber ibid. num.3. Dominus Hahn. in not.ad VVeſ. tit. de Iurisdict. Bach. tr. de action. Diſp.2. th.23. Carpzov. lib.1.Reſp.78.num.33.* Idque rectè defenditur *per ſuperius dicta*, ubi Jurisdictio patrimonialis eſt. Cœtero quin ex ratione juris noſtri, quo Magiſtratus nil niſi exercitium habent, ſi turbentur, actionem non habent, ſed ſi ipſi ſe & ſuam Jurisdictionem tueri nequeant, Principem adire, & ad eum referre debent, quibus in terminis loqui videntur, qui ut diſſentientes adduci ſolent. *Vaud.l.2.quæſt 27.& Coraſ.in l.14.de ſerv.num.2.Dn.Hahn.in not.ad VVeſenb. tit.ſi uſuſr.pet.num.2.in fin.* Dico autem utilem confeſſoriam poſſe habere locum contra quam *Hunnius* putat *ad Treutl.p.1.diſp.3.th.11.* ubi directam concedere videtur: verum quæ actiones per interpretationem & productionem utiliter accommodantur, non tam nativæ, quam dativæ ſunt vid. omninò *Bachov. d. diſp.de act.in exegeſ. th.23.* qui hanc opinionem confutat.

XLII.

Similiter & actione injuriarum teneri eum, qui quempiam mero Imperio, quod habet, uti impedit, nullus dubito *arg.l.13 ff.de injur. Excellentiſſimus Dom.D.Lauterbach. in coll M S.tit.de Iurisd.num.11.Dom.Hahn.eod.tit.num.13.Dn. Carpz.I.P.F.part.1.Conſt.32 Def.27. Gail. de P. P. lib.1. cap.16. num.27.& ſeqq.* Defenditur quoque Conſtitutionibus Imperii de pace publica, ſive conveniri quis poteſt ad pœnam fractæ pacis, modò concurrant requiſita, quæ huic remedio locum faciunt, ut eſt 1. Vis publica armata *Receſſ. Imp. de Anno 1548. Auguſt.in pr. Conſt.pac.publ.* ibi: Mit gewehr-

ter Hand. 2. Vis major & talis cui reſiſti vix poſſit, quæ 3. proveniat ex vero dolo, atroce malitia, ex propoſito & deſtinata offendendi voluntate, præcedente & communicato conſilio, de induſtria & data opera juxta verba *Conſt. pac. publ.* Fürſetzlich / gefährlich / vnd frevelich *vid. Dn. Carpzov. pr. crim. part. 1. quæſt. 35. num. 14. & ſeqq Philipp. Tenagel Aſſeſſor quondam Cameræ Imperialis tr. de decern. proceſſ. claſſ. 1. cap. 3. Magnif. Dn. Reinking. de Regimin. Secul. & Eccleſiaſt. lib. 2. claſſ. 2. cap. 17. num. 95. & ſeqq.* Porrò illi qui vi ex quaſi poſſeſſione meri Imperii ejectus eſt, accommodarem utile interdictum Unde vi *VVeſenb. in paratitl. de vi & vi arm. num:* 9. Nec non utile interdictum Uti poſſidetis *Carpzov. I. P. F. part. 2. Conſt. 7. Def. 11. num. 3. & 4.* Nobiliſſimum item illud remedium *can. redintegranda 3. quæſt. 1. & c. ſæpe de reſtit. ſpoliat.* quale hodie per proceſſus mandatorum expeditur contra quæ ut actionibus obviantia jam olim diſputavit *Giphanius Profeſſor Ingolſtad. teſte Rittershuſ. in diff. jur. civ. & Canon. lib. 4. cap. 5.* Sed quicquid ejus ſit, hoc jure utimur, conſentientibus Practicis *vid. Dn. Hahn. ad VVeſenb. de Iurisdict. num. 13.*

XLIII.

Finitur merum Imperium, ſi illud expreſsè revocatum fuerit ab eo qui conceſſit *arg. l. 35. ff. de R. I.* maximè de jure civili, quod hodie non ita temere aſſerendum eſt, poſtquam hæc jura per inveſtituram & ſic feudaliter alicui ſolent concedi, ſicuti enim ipſum feudum absque felonia & culpa vaſalli fideli non poteſt auferri *arg. tit. 2. feud. 21. de feud. ſine culpa non amitt.* ita nec hoc jus. Amittitur quoque præſcriptione *Petr. Auguſt. Morla in Empor. quæſt. p. 1. tit. 2.* Propter abuſum quoque mero Imperio quis poteſt privari *argumento l. 1. C. de emend. ſervor. & eorum quæ*

habet

habet Gail.lib.1 Obſ.17.Carpzov.lib.1.Reſp.53.num.11. Sed non propter nudum non uſum, ſi longiſſimo tempore caſus puniendi facinoroſos ſe non obtulerit, uti in terminis tradit *Gail.Obſ.2.60.num.6.& Dn.Carpzov.Iurispr. Forenſ.part. 2. Conſt.3.Def.23.* cujus elegantiſſimum Reſponſum adſcribere non dubito: Seyn euern Vorfahren und Eltern die Ober-Gerichte verliehen/ und auff euch beſtättiget worden/ Ob nun wol binnen 40. Jahren/ jhr euch ſolcher Ober-Gerichte nicht gebrauchet / da aber dennoch daſſelbe nicht auß Nachläſſigkeit/ ſondern dahero geſchehen / daß ſich binnen ſolcher Zeit kein Vbelthäter bey euch betretten laſſen / und jhr alſo biß dato keinen actum executionis in euren Gerichten exerciren können &c. So hättet jhr auch bemeldte Ober-Gerichte per non uſum und durch verjährung nicht verlohren / ſonder es wäre euch derſelben auff begebenden Fall nachmals zu gebrauchen/ und die Vbelthäter rechtfertigen/ auch zu ſolchem Ende einen neuen Galgen bauen zu laſſen unbenommen V.R.W. *vid. tamen eundem Dn.Carpzov.prax.Crim.part.3.quaſt.11.n.66.*

XLIV.

Et hæc ſunt, quæ de difficili hac materia pro ratione temporis conſignare volui, in proclivi mihi fuiſſet curatius & uberius hæc tractare, ſed cum huic labori præter ſpem quidam dies ob maturandum iter in Italiam fuerint ſubtracti, ad autores qui hæc latius executi ſunt identidem B.L. remiſi, quem etiam atque etiam rogo, ut ea quæ me fugerunt, ſua dexteritate ſuppleat.

Exercitii gratia duo adhuc corollaria ſubjicere placet.

I. Conſtitutio iſta Caroli V. Imperatoris exſtans *in Receſ. Imperii de Anno 1529.* §. Item als bißher durch die Rechtsgelehrten/qua ſancitur ſi filii fratrum ſoli ſint, non in ſtirpes ſed in capita debere ſuccedere, mihi ſemper uſque adeò neceſſaria viſa non fuit, cum ea de re expreſſos habeamus in jure noſtro textus nimirum in *l. 2. §. 2. ff. de ſuis & legit. l. 1 §. ult. ff. ſi pars hæred. pet. § 4. I. de leg. agnat. ſucceſſ.* ut taceam alios quos producit *Conrad. Rittershuſ. ad Novell. part. 7. cap. 14. & in partit. feud. lib. 1. cap. 10. quæſt. 9. & 4. ſeqq.* niſi dicere velimus eum in finem Imperatorem illam promulgâſſe, ut diſputationes JCtorum hac de re exortas ſopiret, quod verba etiam initialia ſtatim indicant.

II. Nihil ferè videmus hodie fieri frequentius, quam eligi in Tribunos ſeu Colonellos, ut loquuntur, homines juvenes, & armorum inexpertes, iiſque locum tenentem rei bellicæ peritum adjungi, qua de re quid ſentiendum ſit, optimè expreſſit Italorum doctiſſimus *Girolamo Frachetta nel ſeminario de' governi di ſtato & di guerra nel diſcorſo ſopra il capo 44.* cujus verba hæc ſunt: *Il Capitano interviene nelle fattione, o nò: ſe v' interviene, i ſoldati riguardano à lui, non al luogo tenente, & ſe quegli è ucciſo, ſi ſpaventano, & ſe fugge, eſſi ancora ſi mettono in fuga, mà ſi non v' interviene, non fa egli ufficio di Capitano, mà lo fa il Luogo tenente,* &c.

SOLI DEO GLORIA.

Ad